

Po perspektivnem planu razvoja šolstva kaže, da bodo dobile strokovne šole vedno večji pomen. Število učencev v strokovnih šolah bo znatno hitreje naraščalo kot število učencev v ostalih srednjih šolah. Tudi šolska reforma si že utira pot v strokovne šole. Kljub temu pa vprašanje finanstranja — vzdrževanja teh šol še vedno čaka rešitve. Lani so strokovne šole vzdrževali s sredstvi republiškega in okrajnega sklada za kadre. Pred tem pa so strokovne šole vzdrževala podjetja in druge gospodarske organizacije

iz lastnih sredstev in iz tedanjih skladov za kadre po podjetjih. Predpisi sicer dovoljujejo vzdrževanje teh šol iz republiškega in okrajnega sklada za kadre, vendar je to v nasprotju z načelom, da bi ta sredstva uporabljali predvsem za investicije. Združenje učiteljev in profesorjev strokovnih šol Slovenije je predlagalo, naj bi te šole vzdrževali s sredstvi, ki jih gospodarske organizacije zbirajo po svojih organizacijah.

Večja uporaba družbenih investicij pa terja tudi vse širše sodelovanje ljudi pri odločanju o problemih strokovnega šolstva. Kljub temu, da na-

rašča pomen strokovnega šolstva, je v svetih za šolstvo, tako okrajnih kot občinskih, še vedno zelo malo predstavnikov strokovnih šol. Zato je Združenje učiteljev in profesorjev strokovnih šol Slovenije predlagalo, naj bi ustanovili v istih krajih, kjer je več strokovnih šol, svete za strokovno šolstvo, ki bi samostojno reševali probleme s tega področja.

Morda bi zato kazalo razmisliti tudi v nekaterih občinah kranjskega okraja, če je smotno tudi pri nas ustanovljati svete za strokovno šolstvo. Lj.

Naročnike čaka še kopica nagrad

Se nekaj tednov, pa bo žreb iz vrst tistih naročnikov, ki bodo dotlej vplačali vsaj polletno naročnino na »Glas Gorenjske« (300 din) izbral na tradicionalnem nagradnem žrebanju srečne dobitnike.

MED GLAVNIMI DOBITKI STA KOLO IN RADIO APARAT

Ze doslej pa so prispevala mnoga darila naslednja podjetja: »Klasje« Kranj — vreča bele moka; »Iskra« Kranj — namizni avtomatski telefonski aparat največje izdelave; Restavracija »Jelena« Kranj — steklenico likerja in steklenico vina; »Vino« Kranj — 10 steklenic vina; »Peko« Tržič —

en par moških čevljev; tovarna mila »Oven« Kranj — 6 kg Oven mila; Društvo upokojenecv Kranj — steklenico likerja; »Gorenjska« Kranj — en par otroških sandal in en par ženskih plesnih čevljev; »Predilnica« Begunje — 2 kg volne; »Odeja« Škofja Loka — prešito odejo; Kmetijska zadruga Škofja Loka — hleb sira; »Oprema« Kranj — garnituro kuhinjskega pribora; Tovarna nogavic Lesce — 2 para perlon nogavic; trgovina »Pri Kranjcu« Kranj — moško srajco; Jenko Alojz, deželni kar, Kranj — damski dežnik; trgovsko podjetje »Elita« Kranj — termo steklenico in dva črnilnika; Tovarna kos in srpov Tržič — garnituro poljedelskega orodja in garnituro ročnega orodja; Restavracija in prenočišče »Pri Pošti« Tržič — steklenico likerja; »Železnina« Radovljica — vinski servis; »Tapetništvo« Radovljica — blažina za stol; hotel »Grajški dvor« Radovljica — steklenico fruskogorskega biserja; gostinsko podjetje »Turista« Lesce — steklenico likerja; gostilna »Potočnik« Bistrica — liter žganja; gostilna »Marinšek« Naklo — steklenico likerja; mesarsko podjetje Naklo — 15 klobas; Gorenjska oblačilnica Kranj — veterini jopič; »Kurivos« Kranj — tona velenjskega premoga; hotel »Evropa« Kranj — 2 steklenici vina (bakarska vodica); Brivsko-frizerski salon Kranj — dve hladni ondulaciji; Mestna slaščičarna Kranj — torto; trgovsko podjetje »Izbira« Kranj — 2 steklenici desertnega vina.

Dobitke zbiramo še v januarju in februarju. Podjetja vabimo, da sodelujejo v našem nagradnem natečaju. Uredništvo in uprava

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XI., ŠT. 6 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 24. JANUARJA 1958

Priprave na volitve v Zvezno in Republiško ljudsko skupščino

VOLIVCI SE SESTAJAJO NA ZBORE

Prvi predlogi in mnenja o tem, koga naj bi uvrstili na kandidacijske liste

Te dni so po vsej Gorenjski zbori volivcev, na katerih volijo člane za kandidacijske konference, ki bodo sestavljale kandidatne liste delegatov za Zvezno in Republiško skupščino.

cev je bilo slišati tudi mnenja, naj bi kandidirali v Republiško skupščino tovarishi: France Popit, Milan Ogris, Jože Benedičič in Stane Smitek. Predno bodo zbori volivcev zaključeni, bodo verjetno izvoljeni člani kandidacijske konference dobili od volivcev še druge predloge o kandidatih, ki naj bi prišli v poštev za poslanca iz tega industrijskega kota Gorenjske. Predvolilna dejavnost

in kandidatih so razpravljali tudi o raznih perecih komunalnih gospodarskih problemih. Ponekod so volivci razpravljali o teh stvareh pozno v noč in sklenili, da bodo o tem, in o perspektivnem planu občine, še razpravljali na prihodnjih zbiorih ali pa celo na posebnih zborovanjih.

Po izvolitvi delegatov za kandidacijske konference, so volivci govorili še o načinu volitev ter o kandidatih, ki bi prišli v poštev. Predvsem so bili mnenja, da morajo kandidirati take ljudi, ki bodo večkrat prišli med volivce in naročili delegatov, naj izberejo tudi so-kandidate, kajti s tem bodo dosegli večje zanimanje za volitve.

V KRANJU

so bili prvi zbori volivcev v torek, 21. t. m., in sicer na Primskovem, na Bregu in v Orehku. Včerašnji so volili člane za kandidacijsko konferenco tudi volivci na Huhah, v Senčurju in v Olševku. V četrtek pa je bilo kar 42 zborov volivcev — skoraj v vseh ostalih vaseh in 29 zborov v gospodarskih organizacijah na področju Kranja.

RADOVLJICA

ki je zelo živahna že dober teden dni, je doslej doslej svoj vrhunec v sredo. V podjetjih: »Veriga«, »Pletenina«, Tovarna čokolade, »Elan« in drugod so bili zbori volivcev — proizvajalcev, na katerih so volili člane za kandidacijsko konferenco. Včerašnji popoldne so bili tudi zbori volivcev v manjših trgovskih, gostinskih, obrtniških in drugih podjetjih. Zvečer pa so bili zbori volivcev na terenih.

V ŠKOFJI LOKI

Je bilo v četrtek pet zborov volivcev. Zadnji zbori bodo v nedeljo. Ta teden so zborovali tudi v vseh škofjeloških podjetjih, kjer so volili kandidate za kandidacijske konference.

Ko so govorili o kandidatih, so na Javorniku med drugimi omenili tovarisha Ivana Bertoncija-Johana, nekateri pa so predlagali tudi tov. dr. Miho Potočnika. V Zvezni zbor Zvezne ljudske skupščine pa naj bi po njihovem mnenju kandidiral tov. Vinko Hafner.

V TRZIŠKI OBČINI

so se te dni sešli še skoraj vsi zbori volivcev. Zadnji zbori so napovedani za nedeljo, 25. t. m. Med volivci v Tržiču je slišati predlog, naj bi kandidiral v Zvezni zbor tov. Vinko Hafner. Rudi Hrovatič pa v Zvezni zbor proizvajalcev. Na mnogih zbiorih voliv-

Skoraj povsod so volivci dokaj razpravljali tudi o kandidatih, ki naj bi prišli v poštev. Zelo so se zavzemali za Vinka Hafnerja, ki naj bi ga, kot so rekli, volili v Zvezno skupščino. Med kandidati za republiško skupščino so na zbiorih volivcev imenovali tudi dr. Miha Potočnika.

Hkrati so na sedanjih zbiorih volivcev volili tudi nove krajevne odbore. V Škofji Loki sami pa so volivci razpravljali o smernicah Občinskega odbora za njegovo delo v prihodnjih petih letih.

NA JESENICAH

so se v soboto začeli prvi zbori volivcev, na katerih volijo delegate za kandidacijske konference. V Planini nad Jesenicami se je udeležilo zborov volivcev 32 volivcev. V ponedeljek zvečer pa je bil zbor tudi na Javorniku, ki pa je bil za javorniške razmere izredno slabo obiskan. Udeležilo se ga je le 26 volivcev.

Kranj v turistični preobleki

Pod belo odejo, čeprav ni pokrila tovarniških dimnikov, pride še bolj do izraza, da je Kranj s svojo okolico tudi turistično in ne le industrijsko središče.

KAJ BO 8. februarja v Kranju in 22. februarja v Ljubljani?

Kaže, da bodo priprave na volitve v Republiško in Zvezno ljudsko skupščino raztevale domala vso mladino. V teh dneh bodo po vseh občinah izbirali najboljša mladinska ekipa, ki bodo 8. februarja sodelovale na javnem okrajnem tekmovanju v Kranju. V vsaki ekipi bodo trije mladinci ali mladičarji v starosti od 16 do 25 let. Na okrajnem tekmovanju v Kranju bo predvidoma sodelovalo 18 mladinskih ekip. Vprašanja, na katere bodo odgo-

varjali, bodo iz družbenega, političnega, gospodarskega, kulturnega, tehničnega in športnega področja. Prireditelj okrajnega tekmovanja — Okrajni komite mladine, namerava program popestrili še z zabavnimi in glasbenimi točkami, kjer bodo predvidoma sodelovali gorenjski glasbeniki in humoristi — gorenjski neznani talenti. Vse prvo plasirane ekipe na okrajnih tekmovanjih bodo potem dobile nagrade na osrednjem tekmovanju, ki bo 22. februarja na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Tam bodo sodelovale najboljšie ekipe vseh okrajev Slovenije. Radio Ljubljana, CK LMS in uredništvo »Mladina« pripravljajo za 22. februar javno mladinsko oddajo RTL z zaključnim tekmovanjem. Prirediteljji bodo pripravili pisan zabavno-glasbeni spored. Sodelovali bodo pesni orkester Bredja-televizije Ljubljana pod vodstvom Bojana Adamiča s solisti ter Frano Milčinski — Ježek.

DELEGATI GORENJSKE MLADINE PRIPRAVLJAJO Nekaj predlogov za VI. kongres LMJ

Sindikati predlagajo

Sindikalne organizacije so se tudi že vključile v priprave na volitve. Posamezna sindikalna vodstva so sestavila ali pa te dni sestavljajo programe svojega dela. Tak program že imata Okrajni in Občinski sindikalni svet Kranj. Sindikalne organizacije sodelujejo pri sklicevanju prvih zborov volivcev — proizvajalcev, mnoge izmed njih pa bodo sklicale tudi predvolilna zborovanja delavcev.

Hkrati pa je v nekaterih krogih sindikalnih funkcionarjev slišati mnenja in predloge, naj bi na zbiorih volivcev v gospodarskih organizacijah razpravljali še zlasti tudi o delitvi dohodka med podjetjem in skupnostjo, o novem zakonu o delovnih razmerjih, prav tako pa tudi o problemih v občinah, ki še posebno zadevajo tudi kolektive (ureditev obratov družbene prehrane, trgovine, obrt, prevoz, stanovanje itd.).

Prihodnji ponedeljek, 27. januarja, se bo v Beogradu začel VI. kongres Ljudske mladine Jugoslavije. Kongres bo trajal 3 dni. Razen 1029 delegatov se ga bo udeležilo tudi več mladinskih delegacij iz tujih držav. Največ bodo razpravljali o vlogi mladine v delavskem in družbenem upravljanju, o izpopolnjevanju komunalnega sistema ter o zabavnem življenju mladine. Iz kranjskega okraja bo odšlo na kongres 10 delegatov. Nekateri od njih so nam povedali nekaj misli, ki jih nameravajo povedati na VI. kongresu jugoslovanske mladine.

Povedali so nam, da mislijo govoriti predvsem o delu mladine v organih upravljanja, pri izpopolnjevanju komunalnega sistema, življenju mladine na vasi — v klubih mladih zadržnikov, v tovarni — v klubih mladih proizvajalcev.

»Tistih mladink in mladincev, ki so bili izvoljeni v ljudske odbore in svete pri ljudskih odborih, ne smemo preostiti samim sebi,« je dejal delegat

Marjan Rožič, »temveč jim moramo pomagati, da bodo seznanjeni z gospodarskimi in političnimi problemi. Menim, da so občasna posvetovanja, na katerih si lahko le-ti izmenjajo svoje izkušnje in se pogovorijo o nadaljnjem delu, zelo ustrezna oblika. Da bi mladi lahko prihajali dobro pripravljeni na zbere volivcev, da bi lahko na njih tehtno razpravljali, bi bilo morda koristno pred temi zbiorji pripraviti zbere mladih volivcev. Tako bi bili mladi ljudje bolj seznanjeni s problemi komunne in bi laže sodelovali pri kakršnihkoli razpravah. Skratka, doseči moramo aktivnost mladine na vseh področjih. Sedaj je namreč še precej mladih ljudi, ki ne sodelujejo nikjer. Tudi mladinska organizacija si ni dovolj prizadevala, da bi jih zainteresirala za delo — n. pr. mlade gospodinje itd. Z ustanavljanjem stanovanjskih skupnosti se tudi tem nudi novo področje dela.

Prav tako bi se mladina gospodarskih organizacij morala mnogo bolj za-

nimati za splošne probleme občin. Njihova stremjenja in njihovo delo je vse preveč enostransko. Prav zato mišlim predlagati, naj bi se sodelovanje izboljšalo, menim pa, da bi bila najbolj primerna oblika, da bi se mladina podjetij in ustanov (n. pr. tista, ki je zaposlena na občinah in okraju) zbirala na skupnih zbiorih.

»Na kongresu se moramo pogovoriti tudi o novih oblikah dela pri ideološko-politični vzgoji, ker sedanje ne ustrezajo več,« je dejal delegat tov. Stefan Kadoič. »Razen tega bo potrebno sprogovoriti tudi o odnosih v proizvodnji. Povedali so nam še, da nameravajo na kongresu predlagati, da naj bi uvedli v šole kot obvezen predmet delavsko in družbeno upravljanje in da bi izvolili v delavnica industrijskih šol delavske svete. Razen tega pa bodo odšli na kongres z željo in predlogom, da se povečajo nagrade vajencem najmanj na 2.500 dinarijev za prvo leto, 3.500 za drugo in 4.500 za tretje leto učne dobe.

TE DNI PO SVETU

LJUDJE IN DOGODKI GUSARSKI NAPAD

Predsednik indonezijske republike Sukarno, ki se je mudil v naši državi dva dni na zasebnem obisku, je v nedeljo jutraj odpotoval iz Beograda v Damask. Ob odhodu je indonezijski predsednik izjavil: »Hvaležen sem za gostoljubje in prijateljska čustva, s katerimi so me sprejeli jugoslovanski narodi.

Na naslov »Sputnik - Moskva« je doslej prispelo 91.569 pism, brzojavk in dopisnic iz 58 dežel, ki so jih poslali v Moskvo ob izstrelitvi sovjetskih umetnih satelitov.

Londonski »Observer« piše, da je »poljski načrt o jedrski demilitarizaciji Srednje Evrope izredno vabiliv zaradi svoje očitne enostavnosti in zato, ker utegne pomeniti korak k omejitvi jedrske oborožitve in zmanjšanju vojne nevarnosti.« Časnik sodi, da je britanska vlada pametno ravnala, da ni odklonila možnosti, da bi na pogajanjih govorili o tem načrtu.

»Komsomolska pravda« piše, da bodo v SZ kmalu izstrelili umetne satelite, ki bodo lahko med poletom odvrli oklopne kabine, ki se bodo potem spustile na zemljo na vnaprej določena mesta.

V središču Bangkoka je v nedeljo izbruhnil požar, ki je upepelil 700 hiš, tako da je ostalo brez strehe okrog 6.000 ljudi. Ogenj, ki je divjal dobrih 5 ur, je napravil škodo za okrog 2 milijardi frankov.

Indonezija in Japonska sta v ponedeljek podpisali mirovno pogodbo in tako dokončno odpravili vojno stanje med obema deželama. Hkrati je bil podpisan tudi sporazum o reparacijah, s katerim se je Japonska zavezala, da bo izplačala Indoneziji vojno odškodnino v znesku 22,08 milijona dolarjev ter da bo črtala Indoneziji trgovinski dolg, ki znaša nekaj manj, kot 180 milijonov dolarjev.

Norveški kralj Olaf V., ki je v ponedeljek v parlamentu prisegel kot novi norveški kralj, je v svoji prvi prestolni besedi izjavil, da se bo Norveška nadalje prizadevala ohraniti mir in ublažiti napetost na svetu.

Jugoslovanska in avstrijska vlada sta se sporazumeli, da se bosta začeli pogajati o vprašanih, ki zanimajo obe deželi. Pogajanja se bodo začela že januarja.

Jugoslovanska vlada je v ponedeljek ostro protestirala pri francoski vladi spriču protipravne zaplembe tovora z jugoslovanske ladje »Slovenija«, ki jo je francoski rušilec »Cassare« in fregata »F-718«, 18. januarja ustavili kakih 60 milj od alžirske obale. Slovenija je na svoji redni progi vozila tudi določene količine streliva in orožja za neko tvrdo v Cassablanci. Ladjo sta francoski vojni ladji odpeljali v Oran, kjer so strelivo in orožje, ki je tehtalo 148 ton, zaplenili in izkricali.

Bonnski časnik »General Anzeiger« je objavil v torek uvodnik, posvečen francoskemu ukrepu proti jugoslovanski ladji »Slovenija«. Uvodnik pravi, da je »Slovenija« plula proti Cassablanci, in da je Maroko neodvisna dežela, ki ima pravico do narodne vojske. Zato so tudi pravni razlogi za francoski ukrep zelo dvomljivi.

Jugoslovanski poslanik v Maroku Mustafa Vilović, ki je na poti v Rabat, je v torek prispel v Cassablanko. V Rabatu bo vodil prvo jugoslovansko diplomatsko mislijo v novi neodvisni severno-afriški državi.

Mednarodni monetarni fond je sklenil dati Jugoslaviji na razpolago znesek 22,9 milijona dolarjev, in sicer 10,9 milijona ameriških dolarjev, 7 milijonov dolarjev v zahodnonemških markah in 5 milijonov dolarjev v nizozemskih guldenih.

IZDAJA ČASOPISNO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJSEK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠTEVILKA 397 - TELEFON UPRAVE ST. 475 / TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-2-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DIN, MESEČNA NAROČNINA 50 DIN

To, kar se je zgodilo zgodnjega popoldneva minuto soboto sredi Sredozemskega morja, si lahko v mirnem času našega veka le s težavo predstavljamo. Francoske vojne ladje so tega dne obkobile jugoslovansko ladjo »Slovenija« in jo prisilile, da je pristala v alžirskem pristanišču Oran. Tu so francoske oblasti zaplenile določeno količino streliva in orožja, ki je bila poslana v Maroko. To so storile — kljub temu, da je bilo vse blago povsem redno, v skladu z mednarodnimi predpisi zaznamovano v ladijskih dokumentih, — pod docela izmišljeno obdolžitvijo, da je bilo orožje namenjeno alžirski narodnoosvobodilni vojski.

Za tako početje francoske oblasti niso imele niti najmanjšega povoda ali dokaza. Blago, ki ga je vozila jugoslovanska ladja »Slovenija«, je bilo namenjeno v Cassablanko in v New York. Del tovora je bilo orožje, ki pa je bilo povsem zakonito poslano v Maroko. O tej pošiljki se je naše prevzorniško podjetje že tri tedne poprej javno pogajalo prek teletipriterjev z maroškim uvoznikom Larakijem. Blago je bilo v celoti vpisano v ladijski register, zaboji pa so poleg oznak pošiljatelja in naslovnika jasno nosili napis v vsebino »MUNITION«. Francoske

oblasti niso imele nobenih težav, da so našle te zaboje v ladijskem tovoru in je torej povsem jasno, da ni šlo za nikakršno »tihotapljenje orožja«, kot bi to rada zdaj prikazala francoska vlada. Šlo je za povsem redno in normalno trgovsko transakcijo.

Toda nezakonito in nenormalno je ravnanje s francoske strani. Ladjo »Slovenija« so ustavili na odprtem morju in ne v francoskih teritorialnih vodah (dasi imajo ladje po mednarodnem pravu tudi tu pravico na neofenziven prehod). Sam poveljnik francoske bojne ladje je na zahtevo kapetana »Slovenije« potrdil, da je ustavil našo ladjo na odprtem morju in to kakih 45 milj od obale, medtem ko se običajno računa teritorialno morje le 12 milj od kopnega, po izrednem sklepu francoske vlade pa 30 milj od alžirske obale.

Po mednarodnem pravu ni nobenega določila, ki bi v času miru dodeljeval komurkoli pravico, da ustavlja, preiskuje neko ladjo pod tujo zastavo, ali da jo celo prisilno odvede v svoje pristanišče in pleni njeno blago. To je ne samo očitna kršitev mednarodnega prava, marveč tudi nevaren zgled, ki lahko za vselej odpravi mir in varnost svobodne plovbe in po-

morske trgovine. In to ne samo za Jugoslavijo!

V mirnodobnem času tudi ni nikakršne prepovedi trgovine z orožjem. Zlasti pa tega ne more braniti neka država drugi državi. Maroko je svobodna, neodvisna dežela, ki lahko nabavlja orožje, kjerkoli jo je volja. Ravnanje francoskih oblasti ni torej samo nasilje proti jugoslovanski ladji, marveč tudi žalitev za neodvisni Maroko. Saj francoske obdolžitve, češ, da je bilo to orožje namenjeno alžirski narodno-osvobodilni vojski, ne pomenijo nič drugega, kot nesmiselno trditev, da vsako orožje, ki gre v Maroko, pride v roke alžirskim borcem za svobodo.

Francoska vlada si s takim prratskim izpadom pač ne bo mogla zagotoviti ugleda v svetu, še manj pa bo lahko reševala čedalje bolj boleči alžirski problem. Ni treba posebej poudarjati, da bo ta izredno resno spravljal v nevarnost dobre odnose Francije z Jugoslavijo in tudi z Marokom ter ostalimi arabskimi deželami. Za to dejanje, ki sicer ni bilo morda storjeno nepremišljeno, je pa bilo skrajno nezakonito in nasilno, bo morala nositi francoska vlada vso moralno odgovornost in bo morala tudi povrniti vso storjeno škodo. MARTIN TOMAŽIČ

naša kronika

ZBORI VOLIVCEV V ZELEZARNI JESENICE

V sredo popoldne je bilo v Železarni Jesenice 8 zborov volivcev. Volivce vseh volilnih enot podjetja so seznanjali s pomenom volitev, nakar so izvolili delegate za kandidacijsko konferenco, za zbor proizvajalcev Republiške ter za zbor proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine. Vsi zbori so bili dobro pripravljene in tudi lepo obiskani. U.

ZBORI VOLIVCEV V KAMNIKU

Zbori volivcev v kamniški občini so bili zelo dobro obiskani. Volivci jih niso smatrali samo za golo formalnost, na katerih naj izvolijo delegate za kandidacijske konference. Na njih so živahno razpravljali o gospodarskih in političnih problemih. V Kamniku so začeli vprašanje zidave šolskega poslopja in dozidave kulturnega doma. Razpravljali so tudi o vodovodu. V Tuhijski dolini in v komendskem okolišju je bila udeležba velika tudi zato, ker so volili krajevne ljudske odbore.

V CERKLJAH SO USTANOVILI TURISTIČNO DRUŠTVO

Na ustanovnem občnem zboru Turističnega društva Cerklje-Krvavec so govorili o pomenu razvoja turizma za Gorenjsko. Za cerkljansko občino je turizem nemalega pomena, saj bo kot kaže, z dograditvijo žičnice na Krvavec, občina Cerklje postala ena prvih turističnih postojank na Gorenjskem. Precej so se menili o načrtih gradnji koč na Krvavcu in sklenili, da se mora za ta predel čimprej sestaviti urbanistični načrt. V Cerkljah samih pa bo treba poskrbeti za olepšavo vasi, gradnjo kopališča, popravilo cest in poskrbeti, da bo zagotovljeno zadostno število sob oziroma ležišč za turiste. Mnogi člani društva so prispevali kot prvo pomoč društvu 1000 dinarjev in izrazili željo, da bi čimprej uresnili zadane naloge. P. G.

SANITETNI TEČAJ JE OBISKOVALO 32 GASILCEV

V Kranju se je 16. januarja začel 4-dnevni sanitetni tečaj, ki ga je organizirala Okrajna gasilska zveza za Gorenjsko. Tečaj je obiskovalo 32 gasilcev — 13 članic in 19 članov. Vodil ga je poveljnik Okrajne gasilske zveze Janez Gros, zdravstvena predavanja je imel dr. Bajželj, razen tega pa so predavale tudi tri medicinske sestre. Predavali so tudi predstavniki gasilcev o zakonu o gasilski službi, o družbeni ureditvi gasilskih organizacij, o temeljnem zakonu o požarni varnosti, o delu z mladino itd. Ob zaključku tečaja so bili v nedeljo popoldan praktični in teoretični izpiti. Tečaj je dobro uspel — 13 tečajnikov je naredilo izpiti z odličnimi, 10 s pravim, 7 z dobrim in 2 z zadostnim uspehom. Gasilska zveza bo predvidoma 27. januarja spet organizirala 5-dnevni tečaj za sanitetne referente iz občinskih gasilskih zvez.

DELO KAMNIŠKIH GASILCEV

Na dobro obiskanem občnem zboru so kamniški gasilci zaključili 75. leto svojega delovanja. Ugotovili so, da so vključili v svoje vrste 13 pionirjev, ki prav pridno obiskujejo vaje in predavanja. V preteklem letu je bilo 6 strokovnih predavanj za člane. Skrb za tehnično izobrazbo članov je bila lani posebno velika, saj so imeli 30 vaj, na društvenih tekmovanjih pa so zasedli prvo mesto. Sodelovali so pri petih požarih. Kamniško gasilsko društvo si je zadalo nalogo, da bo v letošnjem letu pritegnilo v gasilske vrste čimveč mladincev in mladink.

PLAZ ZASUL CESTO

Dva in pol kilometra od upravnega poslopja rudnika Kaolin v Črni pri Kamniku se je nad zapuščenimi jaški, ki jih pred vojno takratni lastniki rudnika niso zasuli, začela premikati zemlja. S strmega planinskega pobočja se je sprožilo nad 2000 m³ zemlje proti rudniškim zgradbam in cesti drugega razreda Kamnik—Gornji grad. V nedeljo popoldne se je premikanje zemlje nadaljevalo. Plaz je porušil rudniško kovačnico in manjše skladišče ter zasul cesto v dolžini 10 metrov. Promet na cesti je onemogočen, vendar pa avtobusna zveza Ljubljana—Gornji Grad—Celje redno obratuje, ker potniki prestopajo.

M. K.

Radosti in težave v snežnem meležu

V torek jutraj nas je presenetil sneg. Mimo radosti otrok, zlasti šolske mladine, ki bo imela na beli odeji dokaj lepše zimske počitnice, je sneg povzročil mnogim tudi skrbi in preglavice.

potniki. Vozni red je ovrgla sila prirode. Avtobusi so prihajali in odhajali le, kadar in kakor so mo-

Avto v neprijetnem objemu belega »sovravnika«

Tudi Prešeren je dobil to zimo nov plašč

Prve in tudi glavne težave so nastale v prometu. Vlaki so prihajali na železniško postajo v Kranj z velikimi zamudami. Balkan Express iz Avstrije je imel več kot dve uri zamude. Na avtobusni postaji so čakali nervozni

glij. Najteže se je prebil avtobus z Bleda, ki je prišel v Kranj sele ob 13. uri popoldne, namesto jutraj. Tudi avtobusna zveza proti Golniku je bila vzpostavljena šele opoldne. Avtobusi proti Ljubljani in Trzinu so prav tako vozili z velikimi težavami in imeli znatne zamude.

Sprva viažen in težak sneg je povzročil precej škode tudi na telefonskem omrežju. Blizu Oreha pri Kranju je smreka, ki se je ukrivila pod težo snega, potrgala telefonske žice. Takih primerov tudi drugod ni manjkalo. Skupine delavcev, ki so zarana krenile iz Kranja proti Škofji Loki in proti Radovljici, da bi vzpostavile telefonsko zvezo, niso bile kos številnim okvaram. Z Ljubljano je bila Gorenjska ves dan povezana

z eno samo telefonsko linijo, medtem ko so bile z Bledom in okolico vse telefonske zveze prekinitve. Tudi Kamna Gorica in drugi kraji so bili popolnoma odrezani od ostalih krajev; zadnje okvare na linijah so našli in popravili šele včeraj, v četrtek.

S čiščenjem cest, zlasti glavnih, so začeli že rano jutraj. Uprava za ceste v Kranju je že ob štirih jutraj razposlala več motornih plugov v razne smeri, da bi preorali ceste. Pa tudi po drugih krajih so se z vsemi silami uprli snežni ofenzivi. Skupine železničarjev so že ponoči, kmalu ko je začelo snežiti, odpotovale v razne smeri in sproti čistile kretnice in druge objekte, da bi preprečili zastoj.

»Ker niste mogli drugače, je naša pomoč dobrodošla,« bi opravičeno dejali konji

Tokrat zapadli sneg je bil prva letošnja preizkušnja za naš promet. Posebno velikih zastojev pa le ni povzročil. Res da so delavci prihajali v tovarne z znatnimi zamudami, toda že prvi dan so bile ceste v tolikšni meri očiščene, da poslej s te plati ne bo več posebnih težav. Precejšnje breme pa je

Pod težo snega se je lomilo drevje

tokrat padlo na železnico. Ker je bil promet z motornimi vozili onemogočen, so potniki z avtobusnih postaj gazili proti železniški postaji, da so, čeprav z večjo ali manjšo zamudo, vendarle potovali po svojih opravkih. Kot so poročali, je to pot zapadlo v Kranju dobrih 60 cm snega, na Jezerskem 90cm, na Ljubelj pa je legla kar meter debela snežna odeja. Da bi bil to zadnji snežni melež v tej zimi, je kar prenaivna želja. Podobnih preizkušenj (da le ne bi bilo hujših!) se lahko še nadejamo.

OBRAZI IN POJAVI

POSTREŽBA »PO STOPNIČKAH«

»Zelite? Prvi, drugi ali tretji menu?« je prijazno vprašala natakarica in čakala, da ji bo gost odgovoril.

»Tega.«

Potem mu je vedno nasmejana prinesla kosilo in mu postregla, kolikor je najbolje mogla. Ostali gostje ji niso bili toliko mar. Tiho je postavila kosilo pred nje in zopet odšla. On je bil vedno prvi na vrsti. Kaj zato, če so drugi prišli pred njim — nič ne de — On je bil vedno, vsaj kazalo je tako, največ vreden gost. Rezervirala mu je celo mesto pri mizi in — gorje, če je kdo hotel sedeti na rezervirani stol. Tudi Njemu ni bilo prav. Videti je bilo, da mu pri drugi mizi ne tekne tako dobro.

Pa je bil vendar prav tako abonent kot drugi. Ravno tako kot drugi je tudi on plačeval kosilo z abonentskimi boni. Kljub temu pa so Njemu stregli z navdušenjem, včasih celo s pretirano prijaznostjo, ki so jo gostje lahko kaj kmalu opazili. Je bilo mar njegovo plačilo več vredno?

»Dobite napitnino zato, ker mu vedno rezervirate stol?« je nekoč vprašal abonent, ko mu je natakarica pojasnila, da je tisti prostor zaseden.

»Navadno se namreč rezervacije vedno plačujete.«

»Ne ne, le tako, navadili smo se že.«

S takim odgovorom se je moral zadovoljiti, čeprav je bil on prav tako stalni gost, stalni abonent, čeprav je prav tako plačeval z abonentskimi boni in prihajal vsak dan na kosilo in večerjo.

Le kaj si je mislil ob takim odgovoru? Prav gotovo lahko le to, da so v tem gostinskem obratu zaželeni le nekateri gostje in morda celo, da so njega iz nekakšnega usmiljenja sprejeli med abonente. Da ni bil med tistimi zaželenimi gosti samo On — tisti »gospod«, kot so ga imenovali — so gostje kmalu lahko opazili. Vse tako kaže, da imajo v nekaterih lokalih posebne kriterije za postrežbo gostov. Morda jih cenijo po obleki, verjetno tudi po položajih, po funkcijah — in kaj vem po čem še. Važno je pač to, da so si za postrežbo postavili neko hierarhično lestvico z le nekolikimi klini. Morda le s šestimi, od katerih je bila zadnja — »vsi ostali gostje«. In teh ostalih gostov, kot je po postrežbi kazalo, nezaželenih gostov, je bilo prav gotovo več kot sto.

Taki pojavi pri postrežbah so pri nas še zelo pogosti ne le v gostinskih, temveč tudi v nekaterih trgovinah, uradih in še kje. Toda kaj, ko bi se vsi tisti, ki niso najboljše postreženi, preselili tja, kjer je postrežba za vse enaka, tako, kot jo zahteva plačilo.

Morda bi tedaj tudi gostinci in nekateri drugi pomislili, da so plačani od ljudi, ki jim strežejo, od vseh, ne le od nekaterih posameznikov, ki so jim morda nekoliko bolj simpatični. Morda bi tedaj spoznali, da je denar enako vreden, če ga daje ta ali oni.

Kaj, če bi pomislili na to kmalu — da ne bo pozno...

Premije da - ne pa dopolnilne plače!

Pomanjkljivosti se pojavljajo zato, ker premijski sistem še ni dovolj popoln - Delavski sveti naj bi bolj proučili osnove in merila za premiranje - V Kranjskem okraju izplačane premije niso pretirane, razen v nekaterih izjemnih primerih

Iz dimnika IBI se ne kadi več

Izum Aleksandra Šmuca omogoča popolno izgorevanje premoga

Tajništvo za delo OLO Kranj je pred kratkim poslalo podjetjem poročilo o politiki lanskoletnega nagrajevanja v 20 industrijskih (toda v skoro vseh večjih podjetjih z nad 500 zaposlenimi), 2 gozdarskih, 1 gradbenem in 6 trgovskih podjetjih na Gorenjskem. V obravnavanih 29 podjetjih so izplačali lani povprečno premij po 33,6 odstotka, nagrad po 4,4% in dobička po 111,9% povprečnih mesečnih čistih plač. Bolj po domače povedano, je v teh podjetjih prejel posameznik povprečno nekoliko več kot poldrugo mesečno plačo (154,9% mesečne plače) v obliki dobička, premije in nagrade. To je seveda le povprečje, ker so v posameznih podjetjih in posamezniki prejel več, drugod in drugi pa manj ali tudi ničesar.

Omenjeno poročilo ni povsem popolno, ker prvič obravnava le 29, čeprav bržkone najznačilnejših podjetij in, drugič, zato, ker velja poročilo za posamezna podjetja za celoletno obdobje, za nekatera podjetja pa za krajši čas (do 1. decembra, do 27. decembra itd.). Kljub temu pa poročilo vendar uspe prikazati vsaj nekatere bistvene, poglavite tendence in pojave v politiki nagrajevanja na Gorenjskem.

Tako kaže poročilo to, da na območju kranjskega okraja v glavnem ni bilo tako hudih pretiravanj pri izplačevanju premij, kakršne so bile, sodeč po signalih v dnevnem tisku, ponekod drugod. Nekaj izjem pa je tudi v kranjskem okraju. To zlasti velja za Kemično tovarno v Podnartu, kjer so lani izplačali (največ izmed vseh gorenjskih industrijskih podjetij) premij v višini 237,7% glede na povprečne mesečne plače. Podjetje utemeljuje tako obilne premije s tem, češ da je kljub težim pogojem povečalo obseg proizvodnje za več kot 80%. Direktor tega podjetja je prejel 62.596 din dobička, 68.000 din nagrade in 202.453 din premije. Upravičenost tako visoke premije je vsekakor dvomljiva. Izmed obravnavanih šestih trgovskih podjetij pa so izplačali sorazmeroma največ premij v kranjskem podjetju »Pri Kranjcu« (manufaktura stroka), in sicer v višini 60,9% glede na povprečne mesečne plače. Take premije utemeljuje podjetje z večjim poslovnim uspehom, ki se kaže v presegu prometa za 19% ali 18 milijonov dinarjev, čeprav jim je manjkala 1 delovna moč, dalje z nizkimi stroški ter z lastno trditvijo, da imajo najnižje cene v celotnem kranjskem okraju.

Večina podjetij, ki jih obravnava poročilo Tajništva za delo OLO, skuša konkretno utemeljiti izplačane premije. Zlasti velja to za tista podjetja, ki pri premiranju ne pretiravajo. Te vrste podjetij očitno vsaj v glavnem skušajo uresničevati načelo, da premija ne sme biti bolj ali manj sramežljiva oblika nekakšne dodatne plače, marveč ustrezno materialno priznanje za posebne uspehe, ki jih je moč dokazati z objektivnimi merili. Vsekakor v takih primerih lahko govorimo vsaj o prizadevanjih, težnjah, da bi bile premije ekonomsko utemeljene, dasiravno tudi v teh primerih marsikatera osnova oziroma merilo še ni dovolj objektivno. So pa tudi podjetja, ki že s svojimi frazerskimi, neresnimi utemeljitvami kot, denimo, »zavestni kolektiva je vidno porasla«, »zmanjšali smo reprezentativne stroške« dokazujejo, da jim je ekonomsko upravičeno premiranje španska vas ali pa celo zavestno izkoriščajo premiranje za neupravičeno povečevanje osebnih prejemkov manjše skupine ljudi v kolektivu. Nekatera podjetja pa navajajo za izplačilo premij samo nekonkretno utemeljitev, češ da so »doseženi uspehi pri poslovanju primerni« ali pa se sploh izognejo vsakršni utemeljitvi. Tudi navedbe nekaterih trgovskih podjetij («Kokra» Kranj itd.), češ da je izplačilo premij utemeljeno, ker da so povečali blagovni promet, ne morejo biti že kar v vsakem primeru zadostna utemeljitev. Kaj pa, če je podjetje povečalo planirani blagovni promet samo zaradi tega, ker je podražilo blago? Je to tudi poseben uspeh, za katerega je treba dati premije? To bi pomenilo, da s premijami uganjamo burke in se norčujemo iz potrošnikov. Prav taki primeri — čeprav so osamljeni — pa nevarno diskreditirajo sistem premiranja. Nekateri ljudje namreč radi kaj hitro neodgovorno poslušujejo posamezne nepravilnosti, ki so le izjeme, na vsa podjetja, na celotno gospodarstvo. Zato je tudi že slišati mnenja posameznikov, češ da bi bilo premiranje v celoti najbolje ukiniti, ker da povzroča samo hudo kri.

ših in sposobnejših posameznikov, ekonomsko pa izredno škodljiva. Pač pa bi morali naša prizadevanja usmeriti na izpopolnjevanje premijske sistema kot sredstva, ki vzpodbujajo doseganje boljših gospodarskih rezultatov. Naš premijski sistem je namreč še dokaj nerazvit, še na otroških nogah, saj so podjetja začela sestavljati prve premijske pravilnike šele leta 1955 ter si zdaj osvajamo šele prve izkušnje. Osnove in merila so v mnogih premijskih pravilnikih še dokaj neproučena, nejasna. Osnovni vzrok temu tiči v pomanjkljivi, nerazviti organizaciji dela, evidenci, pomanjkljivi in nerazviti. Toda — mar naj zaradi vrzeli, ki so še, opustimo sistem v celoti? V tem primeru bi ravnali kot tisti — oprostite že izrabljeni, toda primerni prispejenci, — ki je kopal v banji umazanega otroka, pa potem z umazano vodo vred vrzel skozi okno tudi otroka. Res pa bi kazalo pretehtati to, ali ne bi kazalo morda zmanjšati števila premiranih delovnih mest v posameznih podjetjih samo na tista, na katerih je premiranje že moč zanesljivo nasloniti na dejansko objektivno osnovo in merila in katerih premiranje je ekonomsko že utemeljeno. Na drugih delovnih mestih pa naj bi premiranje ustavili vse dotle, dokler izpopolnjena organizacija dela in evidenca ne bi omogočili izluščiti objektivnih, ekonomsko utemeljenih osnov oziroma meril. To bi bila hkrati vzpodbuda odgovornim ljudem v podjetjih, da bi se zavzeli za hitrejšo izpopolnjevanje organizacije dela.

POMANJKLJIVOSTI SO DOLŽNI ODPRAVLJATI DELAVSKI SVETI

Zdaj se namreč še dogaja to, da v nekaterih podjetjih premirajo tudi ljudi na takih delovnih mestih, za katere še niso izbrušene premijske osnove oziroma merila. To pa se dogaja tudi zaradi pomanjkljivosti, neodločnosti delavskih svetov, sindikalnih organizacij in komunistov v nekaterih podjetjih. Tak primer je bil v kranjskem podjetju »Projekt«. Lanski premijski pravilnik tega podjetja je pravilno upošteval ekonomsko utemeljenost premiranja na posameznih delovnih mestih. Kasneje pa je delavski svet podlegel vplivu nekaterih posameznikov, ki so — seveda zaradi osebnih koristi — predlagali, naj bi vključili v premiranje vsa službena delovna mesta, čeprav to ni bilo ekonomsko utemeljeno. Tudi sindikat in osnovna organizacija ZK se temu nista zvala upreti.

Ko razpravljamo o kvarnih izrastkih premiranja, dostikrat kritiziramo vse okrog sebe, pri čemer pa radi pozabimo, da sestavljajo in potrjujejo premijske pravilnike delavski sveti, ne vem pa kdo izven podjetij. Delavski sveti morajo zato čutiti tudi večjo odgovornost za preprečevanje neupravičenih premij ter za izpopolnjevanje premijskih pravilnikov. Seveda pa se bodo uspešno lotevali te svoje naloge le, če jim bodo pri tem pomagali tudi ljudski odbori, zlasti zbori proizvajalcev, sveti za delo ter sindikalne in partijske organizacije.

Nadaljnja, ponekod problematična stvar so nagrade, ki predstavljajo v nekaterih podjetjih pomemben odstotek glede na povprečne plače. Natančnejša analiza bi bržkone odkrila, da se mnoge nagrade delijo po še manj objektivnih merilih kot premije. Zato naj bi organi upravljanja v podjetjih natančno proučili ta problem, ki tudi mimo zborov proizvajalcev in sindikalnih organizacij ne bi smel iti neopazno.

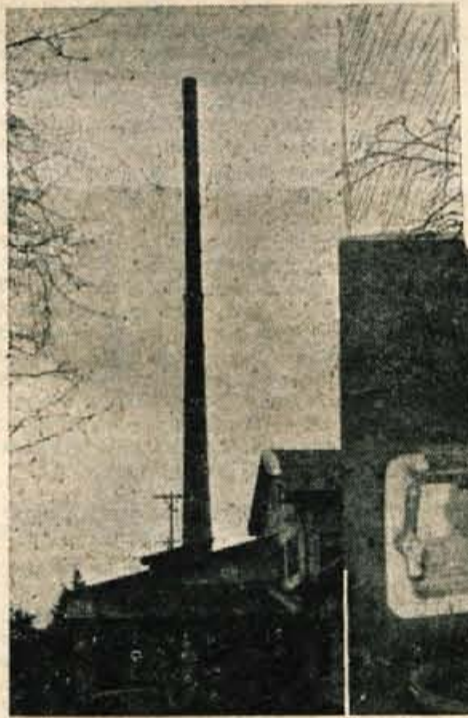
PRI DELITVI SREDSTEV NAJ PODJETJA MISLIJO TUDI NA SVOJ RAZVOJ

Poseben problem je tudi delitev dobička. Čeprav tudi pri delitvi dobička, podobno kot pri premijah, v večini gospodarskih organizacij v

našem okraju ni opaziti tako hudih skrajnosti, kot ponekod drugod, so primeri, ki zaslužijo pozornost. V skupini industrijskih podjetij, zajetih v prej omenjenem poročilu, je spet na prvem mestu Kemična tovarna Podnart, kjer so lani izplačali dobiček v višini 211,7% glede na povprečne mesečne plače. To podjetje pa hkrati prednjači tudi glede odstotka sredstev za povečanje osebnih dohodkov, ki ga je izločilo in dalo v lastne sklade podjetja (574,7% povprečnih mesečnih plač). V lastne sklade je sicer razmeroma le malo podjetij izločilo del sredstev za povečanje osebnih dohodkov. V trgovini pa zasluži spet javno šibo kranjsko trgovsko podjetje z manufakturo »Pri Kranjcu«, ki je razdelilo več kot 4 in pol mesečnih plač (464,1%) ali razmeroma največ izmed vseh podjetij v okraju; pri tem pa iz sredstev za povečanje osebnih dohodkov ni izločilo v lastne sklade niti facka. Med trgovskimi podjetji, ki niso izločila v lastne sklade nobenih sredstev, so tudi »Mercur«, Kranj in trgovska mreža »Peko«, medtem ko je trgovsko podjetje »Gorenjc«, Kranj izločilo v lastne sklade 426,8%, »Kokra« pa 184,7% glede na povprečne mesečne plače. Nekatera trgovska podjetja, kakor, denimo, »Pri Kranjcu« torej gospodarijo le od rok do ust, ne da bi skrbela za nadaljnji razvoj podjetja. Take vrste podjetja seveda potem nikakor niso upravičena, da bi se pritoževala, češ da daje skupnost premalo investicijskih sredstev za razvoj trgovine.

Vsi ti pojavi pa opozarjajo na to, da bi morali občinski ljudski odbori, še zlasti pa njihovi zbori proizvajalcev čimprej natančneje proučiti smotrnost in stimulatvost politike nagrajevanja v podjetjih na svojih območjih. Tudi dopolnilni predpisi pooblaščajte zbor proizvajalcev, da lahko določijo za posamezne skupine podjetij ali posamezna podjetja, naj iz osebnih dohodkov izločijo večja sredstva v lastne sklade, prav tako pa lahko zahtevajo od delavskih svetov revizijo premijskih osnov, če te ne ustrezajo. Nekateri primeri opozarjajo na to, da naj bi zbori proizvajalcev to svoje družbeno pooblastilo tudi dejansko uporabili.

Miro Krajčšek

TOVARIŠ ŠMUC JE ODPRL PEČ. GORELO JE S POLNO PARO. TODA Z DIMNIKA — NITI SLEDU

K. M.

10.000 PIŠČANCEV V NAKELSKI VALILNICI

Pred nekaj dnevi so končali z gradnjo skladišča za semenski krompir v Naklem. Električna napeljava je sicer v samem postopku že napeljana, vendar še nimajo transformatorja. Zato tudi ne more delati valilnice za piščance. Ko bodo dobili transformator, bo nakelska valilnica dajala Gorenjski okoli 10.000 piščancev letno. Enkratna zmogljivost valilnice pa je 3400 piščancev. Ti piščanci bodo namenjeni predvsem Gorenjski. Računajo, da bo otvoritev skladišča v Naklem meseca maja, ko bo semenj za bibe.

»ISKRINI« PROIZVODI NA TRZISČIH BLIZNJAVA VZHODA IN JUŽNE AMERIKE

V tovarni »Iskra« v Kranju pripravljajo te dni večjo pošiljko števcev za izvoz v Sirijo in kinoprojektorjem za Iran. Kaže, da je povpraševanje po »iskrinih« proizvodih precejšnje, saj bodo za tem poslali električne števce in kinoprojektorje tudi v Indijo in države Južne Amerike. S temi državami so že sklenili pogodbe

za dobavo omenjenih proizvodov. Konec meseca januarja bodo poslali tudi veliko telefonsko centralo v Egipt. Skratka — kaže, da si je »Iskra« s svojimi proizvodi osvojila precej tujih tržišč vse tja do Burme in Indonezije.

V TREH MESECIH 500 PITANIH PRAŠICEV

Gospodarska poslovna zveza v Kranju je v zadnjih treh mesecih preteklega leta prodala 500 pitanih prašicev. Letos so sklenili pogodbo za vzrejo 1500 pitanih prašicev. Odkupilo jih bo podjetje »Steme« iz Zagreba. To podjetje rabi svinjsko meso za konzerve, ki jih potem izvažajo predvsem v inozemstvo.

VIHAR PODRL 18.000 M³ SMREKOVEGA GOZDA

Vihar, ki je divjal po pokljuških in jelovskih gozdovih v noči od 13. na 14. januar, je podrli okoli 18.000 m³ smrekovega gozda, last Gozdnega gospodarstva Bled. Dan pred tem je namreč na tem področju močno deževalo in ker imajo smrekove drevesa korenine precej na površju zemlje, je močan vihar zlahka ruval drevesa. Posebne škode ni bilo, ker bodo les vseeno lahko uporabili za predelavo. Poznalno se bo le na kalu, ki bo precej večji. Vihar je namreč drevesa odlomil in nekatera tudi prekal. Ugotovili so,

da je vetrolom nastal zaradi naravnega pojava, ker so bila tla zelo razmočena. Gozdarski strokovnjaki pri Gozdnem gospodarstvu Bled so se odločili, da bodo preštudirali, kako bi lahko v bodoče preprečili take pojave. LJ.

KAŽE, DA BO TOVARNI IBI V KRANJU LE USPELO POVEČATI PROIZVODNJO

V tovarni IBI v Kranju si že dlje časa prizadevajo, da bi odpravili ozko grlo pri svoji proizvodnji. Če bi namreč povečali obrat predilnice za 200%, bi lahko povečali proizvodnjo bombažne preje od 200 na 700 ton, oziroma od 1192 na 4400 vreten. Kot kaže, jim bo sedaj le uspelo uresničiti svoja prizadevanja, kar bo ugodno vplivalo na povečanje njihove proizvodnje.

DELAVCI TOVARNE IBI BODO DOBIVALI ENOLONČNICO

Delavski svet tovarne IBI v Kranju je sklenil, da bodo s 1. januarjem odprli v podjetju menzo. Delavci in delavke podjetja bodo tako lahko dobivali enolončnico po zmerni ceni — kot računajo 30 do 35 dinarjev. Delavci bodo dobivali enolončnico po dopoldanski oziroma pred popoldansko izmeno, če pa bi se kasneje pokazalo, da bi bolj ustrezal drug čas, bodo pač svoj sklep temu prilagodili.

NA ŠTEFANJI GORI BODO ZIDALI GASILSKI DOM

Prebivalci vasi Štefanjska gora so leta 1954 ustanovili svoje gasilsko društvo. Od takrat so nabavili že precej gasilskega orodja in tudi motorno brizgalno. To orodje hranijo po zasebnih hišah in v primeru požara ga zaradi tega težko hitro zberejo skupaj. Člani društva so se o tem menili na nedavnem občnem zboru in sklenili zgraditi gasilski dom. Nekaj denarja imajo sami, nekaj pa pričakujejo, da jim bo prispevala občina ter Okrajna gasilska zveza. Les bodo vaščani darovali sami in pripravljani so opraviti tudi vsa težaška dela in vožnje.

—lč

NOV ELEKTRIČNI MOSTNI ŽERJAV

Pred dnevi so v tovarni »Lito- stroj« v Ljubljani dogradili velik električni mostni žerjav z nosilnostjo 225 ton in s 25 tonskim pomožnim kavljem, ki ga bodo dobavili neki indijski družbi za hidrocentralo. Žerjav tehta 120 ton. Razen tega bodo konec tega meseca poslali v Indijo tudi 10- tonski mostni žerjav za indijsko jeklaro »Hindustan Steel«.

IZ KLUBA GOSPODARSTVENIKOV

Vse člane Kluba gospodarstvenikov obveščamo, da bo v petek, dne 24. januarja t. l., ob 16. uri popoldan v klubskih prostorih Trgovinske zbornice Kranj, Prešernova ul. 10/1. predavanje o temi:

»NEKATERI AKTUALNI PROBLEMI BANCNIŠTVA«

Predaval bo generalni direktor NB, tov. Lavoslav Dolinsek. — Uprava Kluba vabi vse člane, da se predavanja udeleže v čim večjem številu.

UPRAVA KLUBA

ŠTEVILKE TELEFONOV PODJETJA »GORENJSKI TISK«, KRANJ: DIREKTOR, GLAVNI UREDNIK IN UREDNIŠTVO 397, RAČUNOVODSTVO IN OGL. ODD. ČASOPISA 475, TEHNIČNA PISARNA 190.

gorenjski obveščevalec

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA
Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

MALI OGLASI

Privatnikom malih oglasov ne objavljamo pred vplačilom. Cena malih oglasov je: Preključ 20 din, izgubljen 10 din, ostalo 12 din od besede. Naročniki imajo 20% popusta.

TELEFONSKA ŠTEVILKA NAROČNIŠKEGA IN OGLASNEGA ODDELKA JE: Kranj 475.

Zatekel se je pes ovčjak. — Mošnje 20, p. Radovljica.

Prodaj konja, 8 let starega. — Voklo 43.

Po zelo ugodni ceni prodaj travnik blizu Bašija. Poizve se Preddvor št. 39.

Prodaj 2 prašiča po 50 kg težka. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodaj novo italijansko žensko kolo. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodaj novejši kuhinjsko pohištvo. — Očepek, Kranj, Stara cesta 21/I. — Ogljed vsak dan od 15. ure dalje.

Moped Tomos-Puch na štarter s ščitnikom prodaj. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodaj suhe orehove plohe, debele 60 mm in češnjeve deske, debele 30 mm — Sp. Besnica 47.

Prodaj ugodno železni štedilnik. Primskovo 131. Ogljed od 3. ure dalje.

Prodaj razljudivo parcelo v Strazišču pod Šmarjetno goro. — Sončna lega. Voda in elektrika na parceli. Naslov v oglasnem oddelku.

Dam 5000 din nagrade tistemu, ki mi preskrbi opremljeno sobo v Kranju. Ponudbe oddati v oglasni oddelku.

Moški, poročen, brez otrok, išče enosobno stanovanje v Kranju ali okolici. Nudim 10.000 din nagrade in 330 kvadratnih metrov vrta za obdelavo. Naslov v oglasnem oddelku.

Natakarico srednjih let takoj sprejmemo. Stanovanje in hrana preskrbljena. Pismene ponudbe poslati v oglasni oddelku pod »agilnas«.

Prodaj kompletne vzdiljve štedilnik z dvema in pol ploščama, dvema pekačema in bakrenim kotlićkom. — Marenčič Marija, Savski breg 7, Kranj.

Prodaj konjske vprežne sani v odličnem stanju ali zamenjam za kinpež. Naslov v oglasnem oddelku.

Ugodno prodaj vprežne sani, skoraj nove. Potočnik Franc, Bukovica, P. Selca.

Kmetijska Zadruga Velesovo objavlja, da je kupila plemenskega merjasca, bele pasme, primerne za reko bekanov. V kolikor hočete imeti dobro vrsto prašičev se poslužite tega merjasca. Ima ga Zorman Franc v Praprotni Polici. Se pripravljamo!

Izgubil sem žepno uro od Strazišča do Druhovke. Poltenega najditelja prosim, naj jo proti nagradi odda v Druhovki 44.

Gospodinjstvo pomočnica k tričlanski družini, čisto, iščem. Naslov v oglasnem oddelku.

NAJDENO KOLO

Nekako v mesecu avgustu 1956 je bilo v Kranju s hodnikom »Delikatese« v Bar, ukradeno kolo. Nepoznani fant je tam kolo pri-

stonil, sam pa odšel v mestno brivnico. Storitelj ga je opazoval in nato kolo ukradel. Kolo je bilo sive barve, italijanskega izvora, krmilo italijansko nikloano, kakor tudi obroči. Ker oškodovaneč tativne ni prijavil, kolo in storilca pa smo našli, poziva TNZ vse, ki jim je bilo v tem času na tem kraju kolo ukradeno, da se zglase na TNZ Kranj, soba št. 8, v svrhu oglada kolesa.

ZAHVALA

TISOČERA HVALA VSEM dragim sorodnikom, predobrim sosedem in ljubljen prijateljem, KI SO POKAZALI TOLIKO LJUBEŽNI DO NAŠE DRAGE POKOJNE MAMICE
JOZEFJE MODRIJAN
in gospodu župniku iz Predoselj.

ZALUJOČI: sin z ženo, hčerka z družino, Marjan z zaročenko in sinčkom. — Malči, Bogdan in Silvo ter ostalo sorodstvo.

KINO

»STORŽIČ« KRANJ, 24. januarja ob 16., 18. in 20. uri jug. film **»V SOBOTO ZVEČER«**, 25. januarja ob 16., 18. in 20. uri jug. film **»V SOBOTO ZVEČER«**, ob 22. uri premiera češkega barv. filma **»DOBRI VOJAK SVEJK«**, 26. januarja ob 10. uri amer. barvni film **»SEJNA«**, ob 14. uri amer. barvni vistavision film **»UJEMITE TATU«**, ob 16., 18. in 20. uri jug. film **»V SOBOTO ZVEČER«**.

»SVOBODA« STRAZIŠČE, 25. in 26. januarja amer. barvni film **»ZGODBA O GLENNU MILLERJU«**. V soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 15., 17. in 19. uri.

»TRIGLAV« PRIMSKOVO, 25. januarja ob 19. uri premiera mehiškega filma **»MINU«**.

»TRIGLAV« PRIMSKOVO, 25. in 26. januarja premiera mehiškega filma **»MINU«**. — V soboto ob 19. uri. — V nedeljo ob 16.30. in 19. uri.

NAKLO, 25. januarja ob 19. uri amer. barvni film **»SEJNA«**, 26. januarja ob 16. uri amer. barvni vistavision film **»UJEMITE TATU«**, ob 19. uri amer. barvni film **»SEJNA«**.

»RADIO« JESENICE, 24. in 25. januarja amer. barvni cinemascope film **»KOMANČI«**, 26. januarja amer. kriminalni film **»VELIKA URA«**.

»PLAVŽ« JESENICE, od 25. do 26. januarja italijanski film **»DESET LJUBAVNIH PESMI«**.

ZIROVNICA, 25. in 26. januarja jug. film **»NAŠA POT SE RAZIDEJO«**.

DOVJE MOJSTRANA, 25. in 26. januarja amer. film **»UPORNIKI«**.

KOROŠKA BELA, 25. in 26. januarja angleški barvni film **»HISA SKRIVNOSTI«**.

BLID, od 24. do 27. januarja francosko-ital. barvni film-drama **»NANA«**. V petek ob 20. uri, v soboto ob 17. in 20. uri. V nedeljo ob 14., 16., 18. in 20. uri — ob 10. uri dopoldan matineja mladinskega filma.

RADOVLJICA, od 24. do 26. januarja franc. barvni film **»VELIKI MANEVRI«**. V petek in soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 15.30., 17.30. in 20. uri.

LJUBNO, 25. in 26. januarja slov. film **»DOLINA MIRU«**. V soboto ob 19.30. uri. — V nedeljo ob 14. uri mladinska predstava ter ob 16. in 18. uri.

»SORA« ŠKOFJA LOKA, od 24. do 26. januarja amer. barvni film **»CAS OBRACUNA«**.

»KRVAVC« CERKLJE, 25. in 26. januarja amer. film **»STRAH«**. V soboto ob 19.30. uri. V nedeljo ob 16. in 19. uri.

TRŽNI PREGLED

V KRANJU
Vponedeljek smo na kranjskem trgu zabeležili naslednje cene: ješprenček 100, ajdova moka 70, koruzna moka 45, koruzni zdrob 45, kaša 70—80, ješprenj 70, krma za kokoši 35—40, fižol 65—70, čebulček 200 din liter, krompir 9—10, rdeče korenje 40—50, navadno korenje 15—20, čebula 50—55, kisla repa 25—28, sladka repa 6—8, kislilo zelje 40 din kg, česen 5—15 din kom., šopek peteršilja 10 din, motovilce 20—25, radič 20—30, špinata 25 din merica, koruza 35 do 40, proso 35—40, oves 25 din liter, redkev 20—30, jabolka 90, kolerabe 20—30, skuta 80—90, surovo maslo 460—500, zelena 60—80 din kg, mleko 30, smetana 200 din liter, jajca 18—22, piščanci 500, por 5—10 din komad.

\$\$\$ S SODIŠČA

ŠE EN PRIJATELJ TUJE LASTNINE

V. Š. iz Suhe pri Kranju je 18. novembra lani v veži neke gostilne v Kranju vzel s tujega dvokolesa motorčeka, v kateri je bila sžubena halja, jedilni pribor, žepna svečljka, usnjene rokavice, vse skupaj vredno okrog 10.000 dinarjev. Dne 23. novembra lani pa je v nočnih urah iz tujega avtomobila pred neko gostilno v Predoselju vzel tri volnene odevje, 6 kg napojtank in 10 kg kvasa vse skupaj v vrednosti 9.000 dinarjev. Na razpravi se je zagovarjal, da je motorčeka pomočoma vzel, kar pa zadeva drugo tatvino, pa priznava, da je vzel odevje in napojtanke, zankal pa je, da bi vzel tudi kvas. Sodišče pa obdolženčevemu zagovorniku ni verjelo, saj vse okoliščine jasno kažejo, da je v celoti izvršil to, za kar je bil obdožen. Obsojen je bil na 7 mesecev in 15 dni zopora.

OBRAČUNAVANJE ZARADI DEKLETA

F. Z. iz Olševka se je zagovarjal pred sodiščem zaradi prizadene lahke telesne poškodbe. Dne 25. oktobra lani je namreč v večernih urah v Vogljah z nekim trdim predmetom udaril po glavi J. J. iz Zg. Benikov. S tem udarcem mu je prizadel na desni strani rano, kakor tudi podpludbo očevi desnega očesa. Med razpravo je bilo ugotovljeno, da je posredni spor zaradi dekleta. Obsojen je bil na 21 dni zopora pogojno za dobo tret let.

POGOJNA KAZEN ZA UTAJENI DENAR

J. S. s Huj pri Kranju je bil zaplešen kot akviziter pri »Pavlihi«. Lani je prejel 512 izvodov Pavlihove pratike, ki jih je razprodal, vendar pa izkupička v znesku din 43.520.— ni oddal »Pavlihi«, temveč si ga je pridržal. Dejanje je odkrito priznal ter navedel, da je to napravil predvsem, ker je bil v težkem finančnem položaju zaradi bolnosti. Upočevajoč, da gre za 100% invalida bolnega na pljučih, ga je sodišče obsojilo na dva meseca zopora pogojno za dobo 1 leta, toda s pogojem, da v 6 mesecih povrne »Pavlihi« prizadeto škodo.

LAZNIH IMEN SE JE POSLUŽEVAL

P. G. iz Stare Loke se je v letih 1955 in 1956 ukvarjal s preprodajo žime. Ugotovljeno je bilo, da je nekaj in preprodal najmanj 755 kg konjske žime in 53 kg govejih repov. Razen tega pa se je ob dveh priklakah, ko je prodajal konjsko žimo in goveje repe nekemu podjetju, predstavljal z lažnim imenom in se tako tudi podpiral. Zaradi kaznivoga dejanja nedovoljenega trgovanja

V ŠPORTU V ŠPORTU

Jeseničani premagali „Crveno zvezdo“ z rezultatom 11:0

Na umetnem drsališču pod Mezakljo je bila odigrana v sredo zvečer prvenstvena tekma zvezne lige med hokej klubom Jesenice in hokej klubom Crvena zvezda iz Beograda. Jeseničani so pokazali veliko premoč in dokazali, da nimajo namena predati naslova državnega prvaka kakemu drugemu moštvi. Vseskozi so bili Jeseničani v napadu, ki so se mu gostje upirali in skušali preiti v protina-

pad, vendar jim ni uspelo. Rezultat prve tretjine je bil 5:0, rezultat druge tretjine prav tako 5:0 in rezultat zadnje tretjine, v kateri so bili Jeseničani že nekoliko izčrpani 1:0 za Jeseničane. Gostina ni uspelo niti enkrat potresti mrežo domačinov, ali resneje ogrožati njihova vrata. Tekmo sta sodila pred nekaj nad 500 gledalci Kerkoš in Gorše.

PIONIRJI NE ZAMUDITE! SMUČARSKA ŠOLA V TORKLJI

Od 27. januarja t. l. dalje bo vsak dan od 10. do 12. ure in od 15. do 17. ure v Torklji pod Šmarjetno smučarska šola, ki jo organizira SK »Triglave« iz Kranja. Šola bodo vodili naši priznani smučarji. Prijave sprejema organizator na terenu.

Avto-moto društvo v Cerkljah vzgoja tudi traktoriste

V cerkljanski občini je od vseh društev najbolj delavno Avto-moto društvo. Ustanovili so ga leta 1953. Takrat je šlo 50 članov, zdaj pa je vključenih vanj že 130 članov. Med njimi je 64 mladincev, 22 žena in 47 kmetov. Društvo je imelo pred nedavnim občni zbor, na katerem je pregledalo uspehe svojega dela. Vse delo usmerjata upravni in nadzorni odbor, ki jima pomagajo še šolsko-tehnična, kmetijska, športna, pionirska in propagandna komisija. V preteklem letu se je borila z največjimi težavami kmetijsko-tehnična komisija. Šolsko-tehnična komisija je vzgojila v zadnjih letih nad 200 šoferjev - amaterjev. Lani je položilo izpit za voznike A kategorije 18 članov, za B kategorijo 10, za A in B kategorijo 53 in za traktoriste 9 članov društva. Med njimi je bilo 7 tovarišic in 6 obveznikov predvojaške vzgoje. Društvo je prirejalo tudi predavanja o cestno-prometnih predpisih za pioniarje kakor tudi za ostale prebivalce občine. Proti koncu lanskega leta so pri društvu imeli tudi lečaj za vzgojo športnih funkcionarjev. Člani AMD Cerklje so se udeleževali raznih športnih prireditelj. Sodelovali so na ocenjevalnih, propagandnih in spretnost-

V nedeljo, 26. januarja ob 14. uri bo priredil Sankaški klub »Triglave« Kranj

PROPAGANDNE SANKAŠKE TEKME s Šmarjetne gore.

Ljubitelji sankanja, udeležite se tekem v čimvečjem številu. Tekmovalo se bo enosedežno, posebej za člane, članice, mladince, mladinke in pionirje. Prijave se sprejemajo do pol ure pred startom. Zmagovalci bodo dobili praktične nagrade.

Kranjčani! Oglejte si tekme in izkoristite to priložnost za lep zimski sprehod. Odbor

in ponarejanja motin, ga je sodišče obsojilo na 16.000 din denarne kazni, ki jih mora plačati v treh mesecih, v nasprotnem primeru pa se mu ta kazen spremeni v 80 dni zopora.

»IZPOSODIL« SI JE ORODJE

J. J., doma iz okolice Novega mesta je bil v letih 1956 in 1957 zaposlen kot pomočnik pri nekem avtomehaniku v Kranju. V tem času si je prisvojil na škodo delodajalca razne orodje v skupni vrednosti 8.650 dinarjev. Obdolžen je tatvino in delno priznal, medtem ko je za nekatere vrste orodja navedel, da si ga je izposodil, kar pa mu sodišče ni verjelo. Meseč dni zopora ga bo verjetno spametovalo, da bo v bodoče spoštoval tujo lastnino.

VROČEKRVNEŽ ZA ZAPAHI

A. N., doma iz občine Novega mesta je 22. decembra lani v večernih urah na Kokričji z nožem — bodičem zabodel nekoga C. C. v levni del glave ter mu prizadel lažno telesno poškodbo. Obdolženec je svoje dejanje v celoti priznal, izgovarjal pa se je na vinjenost in slabost. Kar se tiče zagovora obdolženca glede silobrana, je bilo s pričami dokazano, da njegova izpoved ni točna. Bil pa je res nekoliko pod vplivom alkohola, kar mu je dalo pogum, da je povsem brez povoda napadel poškodovanca. Obsojen je bil za dve kaznivni dejanji, in sicer zaradi lažne telesne poškodbe in zaradi tega, ker je posedoval nož — bodič, ki ga obsoječi predpis o posebni orožja ne dopuščujejo. Za vse to je bil obsojen na 21 dni zopora, mimo tega pa mora poravnati poškodovancu tudi stroške.

POSTEN VLOMILEC

V nedeljo zvečer, 19. t. m. je obiskal dom na Bregu pri Kranju neznan vlomilec, ki pa se je pokazal poštenega. Vlomil je namreč skozi okno, nasilno odpiral vrata in omare v notranjosti, toda, kot so ugotovili, ni zmanjkalo ničesar.

Prvi je to opazil poveljnik gasilske čete Jakob Kalan, ki je šel tam mimo. V domu je opazil luč. Zdela se mu je sumljiva. Ker se na njegovo tkanje in klicanje ni nihče ogasil, in je v notranjost slisal le ropot, mu je stvar postala sumljiva. Šel je po ključ in pomoč. Ko so odprli, niso več našli nikogar.

so svojega delovanja. Zeleti bi bilo le to, da v prihodnje v društvu ne bi bilo več trenj kot so bila doslej, ker bo to tako moglo v prihodnosti imeti še večje uspehe.

Zunanost doma so obnovili Z občnega zbora TVD »Partizan« Ljubno

Pred nekaj dnevi je imel TVD Partizan Ljubno svoj redni letni občni zbor, katerega se je udeležilo nad 60 članov društva. Iz poročil in med razpravo je bilo moč videti, da je društvo v minulem letu imelo precej uspehov. Sicer telesnovzgojno delo ni pokazalo zaželenih rezultatov, vendar pa temu ni vzrok nedelavnost, temveč pomanjkanje vodnikov in tudi sredstev. Najbolj razveseljivo pa je dejstvo, da se je v preteklem delovnem obdobju povečalo število članov za 100%.

Razen telesnovzgojnega dela je v preteklem letu društvo imelo vrsto prireditelj, med katerimi moramo zlasti omeniti akademije, ki so bile ob vseh državnih praznikih s sodelovanjem tamburaškega zbora. Zelo aktiven je v društvu tudi novo ustanovljeni šahovski krožek, katerega število članov hitro raste. Vsekakor pa je največji uspeh društva v preteklem letu obnovitev zunanosti njegovega doma. Za to delo so člani sami zbrali potrebna sredstva in ga opravili v največji meri z udarničkim delom. Z obnovitvijo zunanosti doma bo društvo vsekakor najdoslejnejše praznovanje 25-letni-

nih voznjah. Povsod je bila v velikem številu zastopana mladina. To je za društvo lepo spričevalo.

PREVOZNA SREDSTVA AMD SENČUR POD SVOJO STREHO

Avto-moto društvo Senčur je eno najmočnejših športnih organizacij v Senčurju, saj šteje kar 200 aktivnih članov, v petih pionirskih avto-moto krožkih pa je vključenih nad 80 pionirjev. Društvo si je v zadnjem času nabavilo in uredilo več prevoznih sredstev in ima zdaj svoj tovornjak, dve osebna avtomobila in motorno kolo Puch - Tomos 250 ccm. V bližnji prihodnosti ima namen kupiti tudi 2 avtomobila na nožni pogos za pionirje in 10 skirojev za razna pionirska tekmovanja. Društvo vse doslej za ta vozila ni imelo primerne prostora za garažo. Pred dnevi pa je društvo odkupilo od tamkajšnjih gasilcev stari gasilski dom za 280.000 dinarjev, ki bo zelo primeren prostor za vsa vozila, zlasti še, ker je v bližini društvenih prostorov in ob cesti. Gasilci tega starega doma niso uporabljali več, ker so si v lanskem letu zgradili večji sodoben gasilski dom.

Zunanost doma so obnovili Z občnega zbora TVD »Partizan« Ljubno

Pred nekaj dnevi je imel TVD Partizan Ljubno svoj redni letni občni zbor, katerega se je udeležilo nad 60 članov društva. Iz poročil in med razpravo je bilo moč videti, da je društvo v minulem letu imelo precej uspehov. Sicer telesnovzgojno delo ni pokazalo zaželenih rezultatov, vendar pa temu ni vzrok nedelavnost, temveč pomanjkanje vodnikov in tudi sredstev. Najbolj razveseljivo pa je dejstvo, da se je v preteklem delovnem obdobju povečalo število članov za 100%.

S skupščine PZJ

V KRANJU ELITA EVROPSKIH PLIVALCEV

Ze prerinjo nedeljo je bila v Beogradu končana redna letna skupščina Plavalne zveze Jugoslavije, na kateri je bil med drugim sprejet sklep, da bo 22. in 23. avgusta v Kranju veliko mednarodno tekmovanje v plavanju. Za prireditelj bo priizkušnja večine evropskih plavalcev pred evropskim prvenstvom v Budimpešti, za Jugoslavije pa bo to tekmovanje tudi izborno za sestavo naše reprezentance. Predvidevajo, da bodo na tej prireditvi sodelovali najboljši plavalci iz Anglije, Madžarske, Poljske in nekaterih drugih držav.

WATERPOLISTI IZ KRANJA V II. ZVEZNI LIGI

Kot smo v našem listu po zaključku tekmovanja kvalifikacij za vstop v II. zvezno waterpolo ligo, ki je bilo v Ohridu, že poročali, je bilo to tekmovanje vse prej kot športno. Plavalna zveza Jugoslavije je na svoji skupščini posvetila temu precej pozornost in odločila, da se kvalifikacije, ki so bile v Ohridu, razveljavijo in da bo v Zagrebu odigran nov turnir. S tem imajo kranjski waterpolisti spet možnost, da se prikažejo v II. zvezno ligo, kar so po prikazanih igri v Ohridu že zasluži-

Gospodinje, pozor!

Na časa in denarju prihranite z nakupovanjem v TRGOVINI STRAZIŠČE, ki vam nudi:

- POPOLNO IZBIRO ŠPECIJSKEGA BLAGA
 - GALANTERIJE VSEH VRST
 - VSE BLAGO V SKRBNOM IZBRANIM KVALITETAM
 - VLJUDNO, HITRO IN STROKOVNO POSTREŽBO
 - DOSTAVO BLAGA NA DOM
 - NEPREKINJENO POSLOVANJE OD 7. DO 21. URE
- OB SOBOTAH VEDNO OD 6. DO 21. URE
Poslužite se teh ugodnosti kulturne potrebe v

TRGOVINI STRAZIŠČE (PRI OMANU)

Kam z amaterizmom? Igralske družine na razpotju

Zadnja leta opazamo nezadržano upadnje amaterske dejavnosti kulturno-prosvetnih društev. Ta pojav je viden zlasti na podeželju, kjer gledališki odri počasi drug za drugim usihajo. Le v večjih delavskih središčih je uspelo obdržati to dejavnost na določeni ravni in z nekim, vsaj moralnim, uspehom.

Odkod torej ti pojavi nezadržane upadnje dramatske dejavnosti, tiste zvrsti kulturno-umetniškega dela, ki je bila še pred nekaj leti najbolj priljubljena in obudovana? Zakaj publika ne kaže več zanimanja, ne za drame, ne za komedije, ki jih uprizarajo gledališki odri? Zakaj se dvorane vse bolj praznijo, pa čeprav je komad dovolj kvalitetno pripravljen?

Te pojave si lahko razložimo samo s spremenjenimi razmerami, v katerih živi večina ljudi ter z neskladjem, kje nastalo med nekaterimi novejšimi in tradicionalnimi sredstvi kulturnega izražanja. Nagli razvoj kulturnega življenja v zadnjih letih je prestavil človekovo pozornost na druga mesta kulturnega doživljanja, tja, kjer najde na neposrednejši in lažji način več užitek. Silna razširitev radijskih sprejemnikov, velik porast časopisov, revij in leposlovnih knjig, danes sicer še redki televizijski aparati, številne filmske predstave, udobna povezanost podeželja s centri, so spremenila doseženi način življenja, okus in zahtevnost. Tako človek lahko doma udobno sledi kulturnemu dogajanju, ki ga posredujejo preko radia, televizijskih oddaj in tiskane besede, medtem ko se v neki nezakurjeni dvorani peščica, lahko bi rekli obupancev, prizadeva, da bi dala na oder neki gledališki komad. Uspeha ni in slede si medsebojni občutki o nekulturnosti, brezbriznosti, primitivnosti, diletanstvu in podobno. Izjemoma se napolni dvorana ob gostovanjih priznanih ansamblov ali ob veseljem programu.

Ker nam ni vseeno, kaj bo z našo amatersko tvornostjo, je treba te pojave nekoliko globlje osvetliti.

Za človekovo duševno in kulturno oblikovanje je nedvomno najdragocnejša aktivna udeležba in lastno ustvarjanje kulturnih vrednot. Zato bi z golj pasivno doživljanje vodilo sicer do razgledanih ljudi, po drugi strani pa bi zreduciralo kulturno ustvarjanje in na profesionalizem, kar bi predstavljalo občutno zožitev aktivnega ustvarjalnega kroga kulturnih delavcev. Ne menim, da mora biti vsakdo igralec, menim pa, da obstojajo zelo široke možnosti aktivnega kulturnega sodelovanja, bodisi preko peresa, slike, glasbe itd., do sodelovanja v javnem življenju po družbenih vprašanjih. Torej, aktiven človek, ki bi svoje dosežene kulturne vrednote nekeje ustvarjalno razvijal v korist in dvig celote. Zato nam ne more biti vseeno, ali se krog amaterjev zožuje ali ne.

Nadalje lahko ugotovimo, da sedanja tehnična sredstva in vodstveni kadri gledaliških drušin ne ustrezajo napredku, ki je bil dosežen na drugih področjih. V tehničnem pogledu je večina odrov, električnih napeljav, scenosko itd., v islem stanju, kot so bili pred desetletji. Režiserski kader je izumrl, oziroma se poslovil, mladega je sila malo. Okus publike je bolj izbrušen, zahtevnost povečana. Sredstva so dra-

ga, zato je vsaka predstava nerentabilna, vsaj v denarnem pogledu. Gledališke družine so torej v precepu med zahtevnostjo publike in nezadostnimi lastnimi sredstvi. V boju s konkurenčnim filmom zaradi lastne nerazvitosti podlegajo.

Izhodov je le malo: ali prepustimo gledališko amatersko dejavnost nadaljnemu hiranju, ali pa omogočimo vsaj v večjih središčih ustvaritev močnejših, tehnično ustrežnejših odrov s strokovnim kadrom, ki bo kos zahtevam časa.

Druga možnost je v tem, da se kvalitetnejšim ansamblom omogoči gostovanje tudi v odročnih krajih, da popolnoma ne utihne plemenitena beseda delovnega človeka — umetnika amaterja, in da se ne prepusti podeželje izključnemu vplivu filma.

Ako pa tudi tega ne bo, bo kmalu odzvonilo našim — neznanim talentom — in se lahko mirno in popolnoma prepustimo dobro plačanemu profesionalizmu, filmu in jazzu, ki je sicer prijeten, ne more in ne sme pa biti edini predmet kulturnega doživljanja in kulturne politike.

Vseh teh vprašanj kulturno-umetniškega društva ne morejo sama pozitivno rešiti; nedvomno sodijo bolj v območje kulturne politike in programa dela, tako okrajnega, kot občinskih svetov za prosveto in kulturo.

B.

filmi, ki jih gledamo

V SOBOTO ZVEČER

Brez zadrege in brez pretilranja lahko napišemo, da je jugoslovanski film »V soboto zvečer« naša najboljša lanska stvaritev, ki smo jo bili dosegli na področju sedme umetnosti.

Ni morda atribut »najboljši« le preveč širokogrudna ocena za ta film? Nismo morda do domačih filmov le preveč prizanesljivi, vsekakor bolj kot do filmov tuje proizvodnje? Morda v osamljenih primerih — vendar pa bodimo pri ocenjevanju filma »V soboto zvečer« v graji in hvali objektivni.

V našem primeru imamo opraviti z omnibus filmom, ki ga tvorijo tri zgodbe. Teh zgodb pa ne povezuje v celoto osrednji motiv, kakor smo tega vajeni iz podobnih primerov, temveč je vsužje tisto, kar — lahko bi rekli — povezuje vse tri zgodbe v celoto in jim daje hkrati svojstveni pečat. Temu vsužju, ki je tako značilno za Beograd — v ta okvir so namreč vtisnjene vse tri zgodbe — je znal scenarist Dragoslav Ilić tenkočutno prisluhniti v scenariju, tako da tvorijo razpoloženski svet z likovno in jezikovno platjo homogeno celoto. Lahko torej rečemo, da so vse tri zgodbe Košava, Doktor in Igra odlični jazz, voren posnetek vsakdanjega življenja iz našega glavnega mesta, prava zrcalna podoba vseh beograjskih tipičnosti, brez idealizacije in podobnih primesi.

Režiser Vladimir Pogačić je skušal viliti sleherni izmed zgodb svojstveni specifični izraz, kar se mu je tudi posrečilo. Glavna odlika »Košave« so izredna dinamika pripovedi, tenkočutno risanje ambianta z vsemi njegovimi značilnostmi in ritem, ki ga nakazuje celo muzika.

Druga zgodba »Doktor« sicer ni dramaturško posebno razgibana, vendar pa zaživi v izredni kreativnosti igralca Milana Sardoča v vsej popolnosti. Tej zgodbi bi morda očitali nekoliko slabšo igro stativov.

Zaključna zgodba omnibusa je »Igra odlični jazz«. Po svoji zasnovi zgodba ni mogla nuditi režiserju posebno trdne osnove. Kljub temu pa se mu je posrečilo z rahlo primesjo poetičnosti in romantike, ki pa zgodbi ni v kvar, vtisniti pripovedi o mladosti dovolj plastičnosti in prepriljivosti. — Vse tri zgodbe — gledane z režijske plati — lahko ocenimo tako: Pogačić je režiser, čigar obrtniško znanje je tesno povezano z odlično domiselnostjo.

In igralska plati? Igralci — zlasti mladi, so tokrat resnično presenetili. Zoran Stojilković, Radmila Radovanović, Milan Sardoča, Snežana Mihajlović, Dejan Djurović in Smilja Ilić so nudili režiserju trdno oporo. Zelo impresivno glasbo je napisal Bojan Adamič.

Filma ne kaže zamuditi.

aa

Z razstave v Mestnem muzeju v Kranju

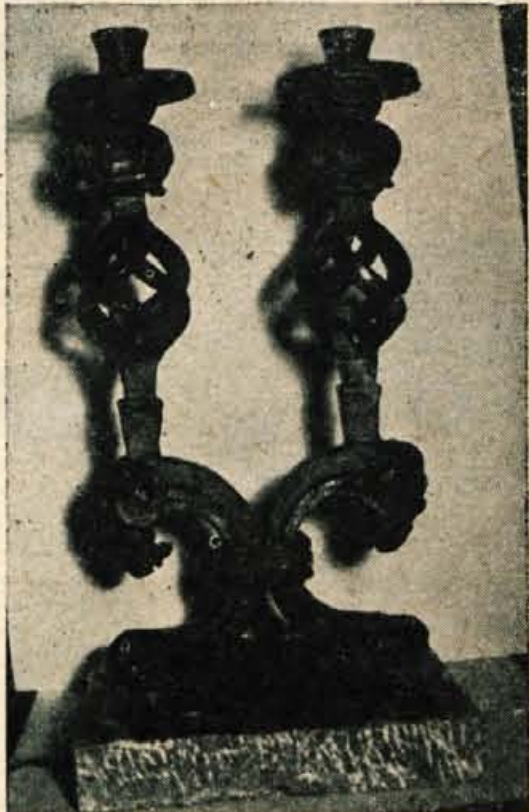
Umetnostna stremljenja na nakovalu

Minuli teden je bila v Mestnem muzeju v Kranju otvoritev razstave umetno kovanih izdelkov mojstra Jožeta Bertoncelja iz Kropce. — Bertonceelj je izšel iz stare žebljarske kovaške družine in je že kot 11-letni fant dobro poznal delo ob nakovalu. Delal je v vseh oddelkih današnje tovarne »Plamen«, tedanje Žebljarske zadruge v Kropci.

Leta 1937 je bil v okviru zadruge ustanovljen oddelk za umetno kovaštvo, v katerem je mojster Bertonceelj kot risar delal načrte za umetno kovane izdelke. Vojna je njegovo delo prekinila, po osvoboditvi pa, ko je bila v Kropci ustanovljena umetno-kovinarska šola, je Bertonceelj v njej kot strokovni učitelj poučeval umetno kovaštvo. Leta 1953 se je odzval povabilu Metalurškega instituta v Ljubljani in nadaljeval s svojim delom v okviru te ustanove. Dve leti kasneje je opremil v Kamni gorici malo kovačnico, v kateri ustvarja in dela še danes.

Mojster Bertonceelj ni znan s svojimi deli zgolj v mejah naše domovine, temveč je njegovo delo cenjeno in poznano tudi v mnogih drugih deželah Evrope, kamor so odhajali njegovi izdelki (Francija, Švedska, Norveška, Avstrija, Nemčija, ZDA, Sirija itd.). Sodeloval je tudi na številnih razstavah umetno-obrtne dejavnosti, razstavljal pa je tudi samostojno v Ljubljani in Kranju.

Ceprav je Joža Bertonceelj zrastle iz skromnih razmer kroparske kovaške delavnice, se je z neumornim delom in širokim talentom dokopal do velikega mojstrstva v oblikovanju in obvladanju tako zahtevnega materiala kot je železo. Tako predstavlja Bertonceelj pri nas v Sloveniji vrh umetno-kovaške udejstvovanja. S svojimi izdelki je opremil številne interjerje in druge javne prostore kot n. pr. Ljubljanski grad, Metalurški institut itd. Eno njegovih najpomembnejših del pa je spomenik žrtvam okupatorjevega nasilja na Ljubelju.

Joža Bertonceelj — SVEČNIK

Polletna žetev na Glasbeni šoli v Kranju

Za študij glasbe na kranjski glasbeni šoli se je letos jeseni prijavilo 296 kandidatov, vendar pa sta selekcija in zmogljivost učnih prostorov znižala število gojencev na 251.

Pravo podobo dela na tem učnem zavodu pa daje naslednji prikaz ocen: 52 gojencev je bilo ocenjeno za oceno odlično, 110 prav dobro, 75 dobro, 6 zadostno, medtem ko je bilo neocenjenih 8 gojencev.

Delo gojencev ni bilo omejeno zgolj na študij; priredili so tudi dva glasbena nastopa (en interni in en javni nastop). Mimo tega pa so godalni orkester Glasbene šole in posamezni gojenci sodelovali tudi na raznih proslavah in akademijah.

Zelo zanimiva utegne biti tudi ugotovitev glasbenih pedagogov tega zavoda, da močno narašča število glasbeno nadarjene mladine, kar seveda tudi vpliva na celotni učni uspeh zavoda.

Solo obiskuje tudi nekaj izrazito glasbenih talentov; predvsem naj omenimo Majdko Fajonovo iz oddelka za violino, ki jo poznamo tudi kot dvakratno zmagovalko oddaje Radia-Ljubljana »Pokaži, kaj znaš!« Tudi Drago Stefe iz oddelka za solo petje se je kar dobro odrezal. V močni konkurenci iste oddaje je namreč zasedel 6. mesto.

Kljub najrazličnejšim težavam, ki tarejo ta učni zavod že vrsto let, so uspehi, ki jih beleži kronika zavoda, več kot zadovoljivi. V drugem polletju se do število oddelkov povečalo. Sedanjim oddelkom bodo dodali nov oddelk. Poslej bodo poučevali tudi pozavno na poteg.

S.

ZANIMIVA ARHEOLOŠKA NAJDBA V BRITOFU PRI KRANJU

Naključje je hotelo, da so prejšnji teden v Britofu pri Kranju našli na zanimivo arheološko najdbo. V kamniti pokopališki ograji so namreč našli vzdani kos nagrobnika v velikosti 74 x 45 cm. Vse kaže, da je služil nagrobnik kot gradbeni material. — Iz dokaj dobro ohranjenega napisu, ki pa je, žal, na krajih poškodovan, pa tudi zatrep (vrhnji del pročelja) ni ohranjen, domnevajo, da sodi v zgodnjo rimsko dobo.

Črke so pravilne, kvadratično oblikovane in brez klesarskih napak. Najdba, ki sodi vsekakor med zelo zanimive tovrstne primerke, je bila prepeljana v Mestni muzej v Kranju. Potem, ko bo nagrobnik očiščen, bo moč ugotoviti kaj več o izvoru in ostalih značilnostih najdbe.

S.

Joža Bertonceelj — KOZLOVA GLAVA

krožki izrode v kovačnico kiča, ki kvarno vpliva na estetski okus prebivalca. Vsi taki krožki morajo imeti močno pedagoško, predvsem pa strokovno vodstvo, kajti le tako vodstvo se lahko resno bori proti kiču osladni lažni umetnosti in neresni, primitivni estetiki.

Na Gorenjskem je mimo tega še veliko število likovnikov — amaterjev, ki se bolj ali manj resno ukvarjajo predvsem s slikarstvom (oljno slikarstvo).

Delavska prosvetna društva »Svoboda« bi morala te ljudi — ljubitelje umetnosti vključiti v svoje vrste, v posebne sekcije, ki bi bile ločene od risarskih krožkov. V klubskem ozračju take sekcije bi likovni amaterji po možnosti pod strokovnim vodstvom, izpopolnjevali svoje likovno obzorje in skrbeli za likovno vzgojo sploh. S pomočjo Kluba likovnih delavcev na Gorenjskem bi taki likovni amaterski krožki odigrali pomembno vlogo pri kulturni rasti naših delovnih ljudi. Organizirali bi razne originalne in reprodukcijske razstave slikarstva, kiparstva in arhitekture, priredili debatne večere, dalje predavanja s področja umetnostne zgodovine itd. S takim delom bi več koristili splošni likovni vzgoji, kakor s prej omenjenimi laži-slikarskimi in kiperskimi krožki.

M. B.

Gostovanje celjskih gledališnikov preloženo

Prizor iz igre argentinskega dramatika Alejandra Casone »Drevesa umirajo stoje«. — S tem delom se je Slovensko ljudsko gledališče iz Celja nameravalo predstaviti včeraj (četrtak, 23. januarja) kranjskemu gledališkemu občinstvu v Prešernovem gledališču. Zaradi vremenskih neprilic in pa zaradi boleznij v ansamblu, je bil, žal, obisk celjskih gledališnikov v Kranju preložen na poznejši čas.

Likovna vzgoja množic pred novimi obzorji

Likovna dejavnost in likovna vzgoja na Gorenjskem je v zadnjih letih dobila poseben značaj. Pridružila se je splošni kulturni vzgoji in enakovredno z vsemi drugimi kulturnimi dejavnostmi pospešuje kulturno rast naših delovnih ljudi.

V borbi proti okostenelemu baročno-nacionalnemu okusu in meščanskemu okusu interiernemu ozračju, ki je izvor osladnemu kiču, ki, žal, prečesto ustvarja lažne folklorno poharvane predmete, slike in celo večje likovne stvaritve, je bilo v zadnjih letih storjeno nekaj prav resnih korakov. Najvažnejši uspeh je vsekakor šolska vzgoja, ki skuša uvesti v šolski pouk sodobna likovna načela: sproščeno osebo kreativnost, spoznavanje likovnih zakonitosti (pojem likov, kompozicije, barve itd.) in pestrost risarskih in slikarskih tehnik. Pri likovnem pouku v šoli se tako gradi individualna osebnost, volja po kreativnosti in delovni pogum. To so tiste človeške lastnosti, ki jih mora imeti današnji človek pri krativni socialistične družbe. Tako likovni

pouk ne vzgaja samo likovno vrednost in estetiko, temveč tudi moralno današnjega človeka. Napačno pri likovni vzgoji pa je razumevanje umetnostne zgodovine, ki naj bi dala mlademu človeku vsaj bežen razvojni pregled likovnih stvaritev od sedaj (slikarstvo, kiparstvo, arhitektura in umetna obrt). Prav nerazumljivo je, zakaj je bil pouk umetnostne zgodovine ertan iz učnega programa višjih razredov gimnazije?

O izvenšolski likovni vzgoji pa so pojmi še precej medli. Šolski risaraki in slikarski krožki so predvsem strokovnega značaja. Ti krožki bi morali zajeti mladino, ki ima izrecno veselje in sposobnost za likovnost. Za to pridejo v poštev predvsem tisti, ki se mislijo posvetiti raznim likovnim poklicem, od arhitektstva, umetne obrti, fotografije, slikarstva pa do arhitekture itd.

Tudi delavsko prosvetna društva »Svoboda« in KUD lahko odigrajo pri likovni vzgoji veliko poslanstvo. Slikarski in risarski krožki pri tem niso toliko potrebni. Često se taki

Očka, kje je tvoja vest?

Ljubi očka!

Saj ne boš hud, ko Ti pišem? Ti sam praviš, da sem še majhen fantek in da ni prav, če vse povem, kar mislim. Ampak to... tole življenje... kajne, da ne boš hud, če Ti za svoj god napišem pismo? Nihče ne bo vedel, da sem Ti vse povedal, samo Ti in jaz. Vem, da mi boš spet pokazal grd obraz. Zaradi moje nove mamice, da bo mislila, kako stroj očka si.

Se sedaj vem, kako si jokal doma, pri mami. Nikoli nisem maral vseh tistih stricev, ki so hodili k nam na obisk, ko Te ni bilo doma. Pa so mi nosili bonbončke in čokolado; ne samo meni — Tinetu in Francki tudi. Potem smo morali pa hitro spat. Včasih nisem mogel takoj zaspati. Mama se je tako čudno smejala v kuhinji in strici — no ja, teh nisem nikdar slišal na glas govoriti... Zjutraj je bila mamica trudna, ampak mleko, ki si ga Ti skuhal, je bilo tako dobro, čeprav si bil zmerom žalosten. Saj veš, kako smo Te mamici včasih zbijali, Francka in jaz? Pa si nam vedno zabičeval, da moramo biti tiho, da bi se mamica ne zbudila.

Potem si šel. Strici pa so še vedno prihajali. Eden je bil star in debel in vedno je prinesel steklenico s seboj. Z mamjo sta se v kuhinji smejala, dokler nisem zaspal. Ko sem se zjutraj zbudil, je mamica trdo spala. Ni bilo

ne očka, ne toplega mleka, ne smeha in veselega brata in sestrice.

Vsi smo bili trdni in lačni in mislili smo na očka, ki ga ni bilo več.

Zdaj sem tu, pri Tebi. Mamica je rekla, da si je očka poiskal novo mamico. Da bo zdaj ona skrbela zame — in Ti, seveda. Očka, zakaj moram spat na podstrežju? Veš, zima je. Saj sem snega vesel, ampak... mene zebe. Včasih zmočim posteljo. Si hud zato? Res ne morem pomagati, ampak ponoči se na plevnici zbudim — spat moram iti ob prvem mraku — ves moker, potem pa poslušam, kako kaplja na pod... Potem me tako čudno stisne in zobje kar sami začno šklepetati; sam ne vem, zakaj. Takrat mislim na Tineta in Francko in si želim, da bi ju lahko poklical. Da, takrat mislim tudi na svojo mamico in na bonbone in na čokolado... Pa na Tebe, ki spiš spodaj v topli sobi z mojo novo mamico. Kako Te imam rad! Ampak včeraj sem bil žalosten, ko me je moja nova mamica zmerjala; ker sem se Ti obesil na rokav. Saj si vendar moj očka! Včasih sem Te še za lase vlekel.

Tovarišica v šoli me je vprašala, kje spim. »Na divanu pri očku,« sem rekel. »Lažes!« mi je rekla in v kot sem moral iti stati. Jaz pa bi tako rad spal pri Tebi na divanu. Ali pa tam, kjer bi spala še Tine in Francka...

Poljublja Te Tvoj Jožko

družinski pomenki

„BABJE NOVOTARIJE“ NA PORENTOVI KMETIJI

Takrat, ko se je Francka poročila, je bilo v vasi mnogo hrupa. Francka je bila namreč delavka, ženin pa iz premožne hiše. Prav zaradi tega je bilo slišati kaj različne pripombe. Moževi sorodniki so jadikovali, da bo šlo posvetvo po zlu, v delavskih družinah pa so pomilovali dekle, češ, zdaj bo morala samo še garati.

Francka res ni bila vajena kmečkih del, bila pa je pripravljena na veliko spremembo v življenju. Ze prej je razmišljala o tem in prepričevala mame, da ne bo nič hudega. Miho je imela rada in to je bilo zanjo odločilno. Zlaha je potem prenesla vrsto težav, čez katere ji je mož prijateljsko in rahlo čudno pomagal. Posvetvo po njenem prihodu kljub slabim napovedim sorodnikov ni propadalo. Porentovi so še tisto leto obnovili gospodarsko poslopje in nakupili nekaj manjših strojev. Miha si je omislila celo novo kolo. Zeni je kupil blago za obleko po njenem okusu in Francka je sama izbrala celo kroj. Novo obleko je prvič oblekla, ko so slavili možev god. Tisto nedeljo je povabila na godovanje tudi Mihove sorodnike. Vedela je, da ji niso najbolj naklonjeni, vendar jim je kljub temu prijazno postregla. Ko je bilo že vse veselo, so si nekateri gostje dovolili bolj ali manj pikre opazke na Francin račun. Teta Mica se je najprej obregnila ob njeno drago obleko in nič kmetiški kroj. Potem so se opogumili še ostali. Bratrancu Ivanu ni bilo všeč, da sadi Francka na vrto toliko zelenjave, stric Martin pa ji je očital, da zanemarya polje in se preveč vrti po hiši. Le tega, da dela od jutra do večera in da je vedno prezaposlena, ni videl nihče. Francki je bilo ob teh pripombah hudo, vendar jih je zaradi miru pri hiši preslišala.

Sorodniki so se za njenega moža po tistem praznovanju še posebno zavzeli. Njihovi poučni nasveti so kar deževali in kalili iskrene odnose med Miho in Francko. Mladi gospodar je pod njihovim vplivom podcenjeval žensko besedo v hiši. O načrtih in delu na posestvu se s Francko ni več pogovarjal, ampak je o tem modroval s stricem in bratrancem. Kadar se je ob semanjih dneh s stricem odpeljal v mesto, Fran-

cke tudi ni več spraševal po njenih željah, da ne bi za ženske muhe preveč »potratil«.

Potem se je mladima zakoncema rodil sin. Miha je bil še posebno vesel tega dogodka, ker ga je spet približal ženi. Postal mu je žal, da je tako podlegel vplivu sorodnikov. Tudi za Francko je bilo sinovo rojstvo velika sreča, toda prinesla ji je spet novo breme. Delo na polju in v hlevu zaradi tega ni smelo trpeti in njen delovni dan se je še podaljšal. Nekega večera je možu omenila, da bo v takih okoliščinah težko vse zmogla.

»Vem, kesas se, ker si se poročila na kmetijo,« ji je užaljeno segel v besedo Miha.

»Nisem mislila tako,« je odgovorila. »Zelim le, da bi tudi jaz odločala pri gospodarjenju, ne samo tvoji strici. Glede porabe denarja bi napravila v prihodnje drugačen razpored. Če si na polju lahko pomagata s stroji, čemu ne bi tudi jaz v kuhinji uporabila nekčesa, kar mi lahko olajša delo.«

»In kaj naj bi to bilo?«

»Na primer lonec — Econom, v katerem bi lahko skuhala kosilo v pol ure. Rada bi si prihranila tudi ribanje, vsaj v nekaterih prostorih, zato mislim, da bi lahko kupili oblogo za tla,« je nadaljevala in še naštevala Francka.

»Zakaj pa nisi tega nikoli prej povedala?«

»Premalo časa sem bila pri hiši in tudi nič dote nisem prinesla. Razen tega bi tvoji strici in tete imeli to za potratno ženske želje. Dvomila sem, da bi se ti svojim svetovalcem upal postaviti po robu.«

»Odslej ne podvomi več vame! Na naši kmetiji sva midva gospodarja, je samozavestno dejal Miha.

»Tako je prav. Nekdo mora začeti drugače. Vedno sem si na tihem želela, da bi bil ti med prvimi, ki bi se uprli starim predsodkom,« je občudujoče spregovorila Francka.

Njihovi sorodniki so po tistem njunem sporazumu le redko obiskali Porentov dom, ki so ga po njihovem mnenju upropaščale same babje novotarije.

MODA

Tri različne kombinacije starega z novim. Kot vidite, je tudi obleka iz dveh tkanin lahko okusno napravljena. Njena prednost je v tem, da je poceni.

Praktični nasveti

Šipe na oknih v kuhinji, kjer je mnogo sopen, ali tudi v sobah, kjer dela več ljudi, se ob tem času rade zarose. Za nekaj časa to neprijetnost lahko preprečimo, če namažemo šipe z mešanico 500 gramov vode, 500 gramov špirta in 50 gramov glicerina ali pa z mešanico mila, glicerina in špirta. Ko se šipe posuše, jih z mehko krpo, ki ne pušča za seboj vlaken, zbrišemo, da so lepo svetle in prosojne.

Perilo pozimi na podstrežju ne zmrzne, če dodamo vodi, v kateri ga izplakujemo, malo soli.

Omel in metel ne postavljamo na tla, temveč naj vise na žeblju, da se ne kvari njih oblika. Umazane operemo v milnici. Po pranju držaje odrgnemo in splaknemo.

Tehtnice se kvarijo, če pustimo na njih uteži.

Pod milo damo v skledico leseno ploščico. Ta vpija vodo in milo se ne manjša.

V tesnih stanovanjih marsikdaj ni prostora za mizo, na kateri bi otrok lahko nemoteno pisal domače naloge. V takih primerih si lahko pomagamo s premakljivo pisalno desko, kakršno prikazuje skica

Cetna — tudi kadar pridejo gostje! Za tak, nekoliko svojevrsten predpasnik boste morda našle kos blaga med ostanki v omarah. V njem se boste dobro počutille ob vsaki priložnosti.

KOZMETIKA

NEGOVAN OBRAZ JE LEPSI

Obraz si moramo čistiti redno, predvsem pa pred spanjem. Če katera uporablja puder, ga mora zvečer popolnoma odstraniti. Žene z občutljivo kožo, si lahko umivajo obraz samo s prekuhano vodo ali z deževnico. Če je koža masna, jo obrišemo z eno izmed obraznih vod. Po očiščenju obraza nalabko zmasiramo kožo. Pri tem moramo paziti, da obraza ne nategujemo in da ne masiramo navpično na gube. Uporabljamo prste obeh rok brez palcev. Lahko trepljanje kože poži vi krvni obtok. Če koža na obrazu ni čista, priporočajo kozmetiki parno kopal. Obraz parimo 10-15 minut nad soparo iz kamilic. Po kopeli nalahno iztisnemo ogree, nato kožo zbrišemo z vato, namočeno v 2% salicilnem špiritu. Za nego kože, posebno pri razširjenih porah, priporočajo natančnejše kože z limonino rezino, nato pa mazanje s hranljivo kremo.

Gube nastajajo zaradi staranja in zaradi pomanjkljive prehrane in nezadostne prekrvavitve kože. Preprečujemo in omilimo jih z zdravno prehrano (mnogo sadja); nadalje z izmeničnimi toplimi in hladnimi obraznimi kopelmi; s toplimi in mrzlimi obkladki; s kamilično sopro; z maskami za obraz, narejenimi iz kašaste zmesi pšenične, riževe ali ovsene moke ter mleka ali citronove kisline, kumaricnega soka ali kamiličnega čaja; kašasto zmes nanesemo na obraz, vendar pustimo oči in usta prosta; masko obdržimo nekaj časa na obrazu. Zatam namažemo kožo s hranljivo kremo.

Za mlade smučarje in smučarke, ki jih je v počitnicah vendarle razveselil sneg.

RECEPTI

KOSILO

Pretlačena krompirjeva juha z jajci in klobaso.

Španska grmada

Sadni sok

Juha: 1 kg krompirja, lovorjev list, česen, 5 dkg masti, 4 dkg moke, 4 dkg čebule, peteršilj, majaron, osmino litra mleka, osmino litra smetane, 1 jajce, 1 klobasa.

Krompir zreži na kocke in ga daj kuhat v slan krop. Dodaj lovorjev list. Ko je krompir kuhan, ga zabeli s prežganjem in prepasiraj, dodaj trdo kuhano jajce in na koleščke rezano klobaso, nato še mleko in smetano.

Španska grmada: 1 dkg belega kruha, pol litra mleka, 10 dkg maščobe, 3 rumenjaki, 17 dkg sladkorja, vanilija, rum, 2kg jabolk, sneg 4 beljakov, 20 dkg sladkorja.

Nareži kruh na rezine in ga polj s toplim mlekom. Nato ga daj plast na pomazan pekač, povrhu namaži z umešano maščobo, rumenjaki in sladkorjem; nato pa potresi z naribanimi jabolki. Zgoraj naj bo zopet plast kruha. Daj v peč in skoraj popolnoma speci. Povrhu deni potem še beljakov sneg z vtepenim sladkorjem. Zapeci svetlorumeno in toplo serviraj.

Sadni sok: sok 2 limon, 20 dkg sladkorja; Skuhaj sladkor z limonino lupino, ohladi in pridaj limonin sok.

VEČERJA

Omléna potica

Jabolčni kompot

Omléna potica: 25 dkg moke, 2 jajci, pol litra mleka, pol pecilnega praška, 10 dkg masti.

Nadev: 2 rumenjaka, 10 dkg sladkorja, sneg 2 beljakov, pol kilograma skute, 8 dkg margarine ali masla, pest rezin in limonina lupina.

Poliv: 1 rumenjake, eno osmino litra smetane.

Naredi omléno testo iz jajc, mleka in pecilnega praška. Speci tanke omléte in jih namaži s sirovim nadevom.

Nadev: umešaj margarino ali maslo z rumenjaki, prideni pretlačeno skuto, nato pa trd sneg iz beljakov, pest rezin in limonino lupinico. Namaži s tem nadevom omléte ter polagaj drugo vrh druge. Deni peč v pečico. Po vrhu jih polij z zvrkljanim jajcem in smetano.

Jabolčni kompot: pol kilograma jabolk, 10 dkg sladkorja, limonina lupina.

Za krajše zimske večere

IZPOLNJEVANKA

1. slovenski film v dveh delih; 2. gora pri Beogradu, 3. glavno mesto države na Balkanu, 4. Obri, 5. hotel v Kranjski gori, 6. oseba iz opere »Prodana nevesta«, 7. francoski skladatelj in pianist, 8. mesto v bližini Beograda, 9. pristaniško mesto v Grčiji, 10. mesto v Istri, 11. trener jesenskih hokejistov, 12. gorat, planotast svet med Postojnsko kotlino in Vipavsko dolino, 13. klub v GNP, 14. ime najboljšega slovenskega košarkaša, 15. na poseben način pripravljena jed.

Ob pravih rešitvah boste v označenih poljih dobili ime in priimek naše reprezentantke v smučanju.

PREMIKALNICA

KOKSARNA

PIREJEN

STOPALO

JAPONCI

SADJAR

Če premikate zgornje besede drugo nad drugo kot je treba, boste v treh navpičnih vrstah dobili imena treh večjih krajev na Gorenjskem.

REŠITEV KRIZANKE ST. 1

Vodoravno: 1. nogomet, 8. letalo 14. epizoda, 15. odaram, 16. ro, 17. njihovim, 19. bi, 20. emu, 22. anilin, 23. sok, 24. šiba, 26. atom, 27. Sara, 28. enice, 30. IV, 31. Miran, 32. nikelj, 34. omara, 36. ataka, 38. grejem, 41. Anton, 43. T (heophile) Gautier, 45. snedi, 46. dren, 47. Nero, 49. Evin, 50. ran, 51. sonato(a), 53. oni, 54. E(mile) Verhaeren, 55. pečenica, 57. I(vo) R(aic), 58. sezona, 60. Ironica, 62. anatom, 63. tatman.

Navpično: 1. nerešen, 2. opomini, 3. G(ruden) I(go), 4. OZN, 5. moja, 6. edina, 7. Tahiti, 8. lovim, 9. edin, 10. TAM, 11. ar, 12. labora, 13. omikan, 14. olovo, 21. ubikaten, 23. Sarajevo, 25. acetan, 27. sirene, 29. Elan, 31. Mars, 33. J(urij) K(ozjak), 35. M(ašek) G(ašpar), 37. Atene, 39. edinica, 40. miniran, 41. adresa, 42. nraven, 44. granit, 47. nočem, 48. otira, 51. seno, 52. ocet, 55. pot, 56. ANR, 59. za, 61. M(oštrovič) I(van).

15x15 grid with dots representing a crossword puzzle solution.

gorenjske bodice

A bo že držalo tisto, kar pravijo ljudje, da zima in gosposka nikdar ne prizaneseta. Ste videli, koliko snega nam je nasulo — pa kar čez noč. Nič ne rečem — nekateri so veselili, predvsem otroci, pa moja Marjana tudi, ker se bom zdaj bolj bajte držal. — Pravkar sem kidal sneg, prav čedno sem počelil okrog bajte. Pa kaj po-maga, ko ga bo pa čez nekaj ur spet toliko naneslo, da bom lahko znova prijel za lopato. Prav zares, če še tako nergam v bodicah, bo figo zaleglo. Je pač sneg že taka stvar, da mu tudi bodice ne morejo do živga.

Nič ne rečem, konec koncev je pa tudi sneg za nekatere stvari potreben. Najbolj imenitno se mi zdi to, da je kolesarjem malo na prste stopil. Sploh pa je po mojem mišljenju biciklizem velika zgrga v našem prometu. Nič ne rečem — vse bi se bilo, če bi bil kolesarji malo bolj disciplinirani, tako pa... Vsak dan kakšnega pošljem k vragu, pa tudi to figo zaleže.

Δ Ondan — takrat se ni bilo snega — ko sem pripisal na vrh klanca na Struževski ulici v Kranju, je priljaljal od »Jelenas« neki kolesar in me mimogrede pobral: »Je kdo spodaj? — Ne murem si kaj, to čudno vprašanje me je spravilo v zadrego, pa sem ga prav debelo pogledal: »Hm, je kdo spodaj?« sem ponovil vprašanje. »Seveda so spodaj, ljudje so spodaj. Kaj pa drugače?« Pa je nestrpni kolesar zavrnil moje zatrjevanje: »Ne mislim ljudi. Če je kakšen miličnik spodaj, hočem vedeti?« — Ko sem odkimal, se je pognal navzdol, pa se hvala mi ni rekel. Pa sem tuhtal, zakaj je vpraševal po miličniku, nadejal se sem pa le pravo zadel: cesta, se pravi, menda prav tisti klanec, je za kolesarjenje prepovedana. — Tistikrat so mi povedali prebivalci te ceste, da je vprašanje, »Je kdo spodaj?« vsakdanja parola biciklistov, ki se poslužujejo te ceste. Ne bo napak, če se bo od časa do časa tam pod klanec postavil kakšen miličnik in lovil bicikliste, ki z divjo vožnjo ogrožajo promet.

Δ Pa tudi to ne bo napak, če bodo kolesarjenju na visočem mo-stu čez Kokro v Kranju pošurali peruti. Po tisti ozki brvi namreč kolesarji pogosto prirajajo prav-te-dirke. Pa še prav nesramni znanjo biti. Zadnjič me je nekdo, kolesar seveda, hote ali nehote tako butnil, da bi me kmalu čez ograjo vzdignilo. Vse kaže, da listi ringlspili, ki so jih postavili ob vstopih na most, kaj malo za-ležejo. Če drugače ne, imajo vsaj otroci prijetno zabavo, ko se obe-šajo po tisti napravi, in se vrtijo, da ti kar sapa pohaja.

Δ Da ne boste mislili, da ne obrajtam kulture, vam povem, da jo kdaj pa kdaj mahnem tudi v kino. Vidite, tako je tisti ponedeljek pred 10 dnevi naneslo, da sem se nekaj pred 16. uro prelinil do blagajne kina »Strožič« v Kra-nju. Zahteval sem vstopnico za 50 dinarjev. No, ker mi je blagaj-ničarka lepo pojasnila, da so vstopnice po 50 dinarjev razpro-stane, sem pač vzel tako za 6 ko-vačev. Zakaj pravzaprav ne bi enkrat malo bolj nobel gledal film. No, ko pa sem stopil v dvo-rano, bi me pa skorajda vznak vrglo. Opazil sem namreč, da sta bili zadnji dve vrsti sedežev (po 50 dinarjev) skoraj čisto prazni. Odkrito povedano: moj užitek ob sledanju filma je bil polovico manjši, ker sem vseskozi razmiš-ľjal, zakaj mi niso prodali vstop-nice za 50 dinarjev, če so jih imeli za pretek.

Vas pozdravlja
VAŠ BODIČAR!

NASA NAROČNIKA PREJELJA ZAVAROVALNINO

Državni zavarovalni zavod, po-črta Radovljica nas je obve-stil, da je nakazal naročnikom »Glasa Gorenjske« tovarišu Fran-ču Halnerju iz Stružičca 13.333 di-narjev kot odškodnino za 33% o-trajno invalidnost in tovarišu Ferdinandu Gartnarju s Češnjice pri Železnikih 4000 dinarjev kot odškodnino za 10% trajno inva-lidnost.

Vse naročnike »Glasa Gorenjske« opozorjamo, da so zavarovani, če imajo vplačano vsaj meseč-ni naročnino (50 din) vnaprej:

za primer smrtne nezgode za 20.000 dinarjev;

za primer trajne nesposobnosti za delo za 40.000 dinarjev.

Blejski popravni izpit

Sloveči turistični kraj je pozimi brez turistov - Gosti različnih okusov, toda z istim ciljem - Ugibanja na razpotju - „Kmečka ohcet“ ali „miss Bled“?

Sneg je zasul Gorenjsko. Ljudje so ga različno sprejeli: otroci in smučarji so se ga razveselili, železničarji in stanovalci v slabih stanovanjih so se ga zbal. Tudi kraji so različno sprejeli belega prisaeca. Na Jesenicah se jezijo aa to nujno zlo, v Kranjski gori so se razveselili »belega zlata«, a na Bledu pomeni sneg vrhunec mrtvila in izgube.

Zato je te dni na Bledu pusto, prazno, dolgočasno. Aleje ob jezeru je pokril visok sneg, nikjer ni kloškov, kjer so poleti nudili časopise, na hotelskih zaklenjenih vratih so napisali: »Zaprto do 1. maja.« Namesto luksuznih avtomobilov s tablicami raznih dežel danes le sem pa tja po cesti pride kaka ženica. Že zdavnaj, predno je nastopila zima in zapadel sneg, so z Bleda odšle dame s črnimi očali, utihnile so promenadne gob-e. Celo pri »Lovcu« in v »Krimus«, ali v kavarni »Park« hotela, v edinih še odprtih pomembnejših lokalih, se danes posamezen pot-nik, ki ga je služba zanesla na Bled, le dolgočas.

HOTEL ZA 2000 GOSTOV

Ne! Takega hotela menda ni daleč naokrog po svetu. Toda res je to, da je lani prenočilo na Bledu neko celo 2000 gostov. Seveda ne v enem samem hotelu. Ves Bled se je namreč spremenil v enotno organizirano gostišče. Da lahko Bled sprejme toliko gostov, priti domačini niso vedeli. Toda ko je prišlo prenapolnjenih hotelov tudi skoraj vsaka družina odstopila svoje sobe in ležišča, je tam našlo boljše ali slabše, dražje ali cenejše ležišče 2000 gostov.

Tako se je lani ustavilo na Bledu več kot 34.000 gostov, kar pomeni znaten porast v primerjavi s predlanskim. Toda večinoma so bili domačini. Tujcev je bilo le okoli 36%. Zelo se je povečal obisk gostov iz Beograda, Nowega Sada in drugih krajev Srbije, od koder je bilo letos nič manj kot 8500 gostov.

NE GRE VSE V EN KOŠ

Taka sprememba v strukturi go-stov (zelo malo tujcev in večina domačih) je postavila blejski tu-rizem pred poseben izpit, ki ga je le-ta slabo izdelal. Bled v ožjem smislu, kjer mora vsak gost ve-deti, kaj pomeni monsieur nad vrati, Bled z chansonett-kami ob rdeči luči v baru, Bled z oskrbami po 1500 dinarjev ni več ustrejal. Vsaj večini gostov ne. Občutno se je pokazala razlika dveh nazo-rov publike, dveh okusov, dveh

ciljev teh gostov na Bledu. En del gostov si je želel razgibanosti v nočnih lokalih, drugi pa so iskali počitek in razvedrilo v prirodi. Nekateri so vsakodneвно menjali šilinge in marke, drugi so skrivaj in v bojzani preštevali zadnje jurje.

Nobena skrivnost ni, da našem povprečnemu človeku draga blejska gostišča niso dostopna. Toda tudi le-ti so prav tako želeli vi-deti Bled, se kopati v njegovem jezeru. Se povzpet, z žičnico na Stražo. Ker pa nimajo dovolj pol-nih denarnic, je lani nastal nekak-šen

SENDVIČ TURIZEM

Sodijo, da je kakih 70% lansko-letnih gostov, ki so stanovali v privatnih sobah, iskalo hrano po svoje. Cene v restavracijah so bile previsoke. V gostlinah, v delikatesnih trgovinah in drugod pa so ljudje čakali kar v vrstah. Gneča je bila v gostlini pri »Planincu«, kjer so gostom strogi s čevapčiči. V zajtrkovalnici (ki je na žalost v nereprezentativni ba-raki) so gostje pili kavo kar stoje, v parkih pa so jedli sendviče. Trgovine so v sezoni prodale za do-brih 7 milijonov dinarjev več kot prejšnje leto! Mala prodajalna ob jezeru je imela v sezoni več kot milijon dinarjev mesečnega pro-meta! Gostje so v gostiščih iskali čaj, juhe in potem kupili v trgovini sir, salamo, kruh ali sadje in...

Toda slišati je bilo kritike zoper »šušmarstvo« in nepravilni konku-renci turističnim lokalom.

DVA BLEDA ALI SAMO EDEN?

Ker je lanska sezona pokazala, da je treba tudi na Bledu upošte-vati domačega gosta in seveda tudi njegovo plačilno zmožnost, je nastalo novo vprašanje: kako nuditi tudi cenejšega? Začeli so razmišljati, da bi odprli nove, cenejše lokale, ljudske restavracije, menze in podobno. Toda spet in spet so se nekateri zbal konku-rencije. Bled naj ostane tak kot ga inozemci poznajo in cenijo — svetovno, luksuzno letovišče! Drugi Bled, cenejši, Bled za domače goste, naj bi se umaknil v oko-lico. Tam naj bi bile menze, do-movi, skupna ležišča — cenejši turizem. Za dostop k jezeru, v »svetovni Bled«, pa naj bi iz od-daljenega »cenejšega« Bleda vozili avtobusi in tako teritorialno dva ločena Bleda čez dan združili v enega samega na kopalšči, v parkih in drugod.

V resnici so turistične zmoglj-ivosti v okolici neizkoriščene. V

Ribnem, Lescah, Radovljici in dru-god bi lahko z dobro urejenimi prometnimi zvezami znatno pove-čali turistično dejavnost. Turistični Bled bi se povečal. Razlika v postrežbi, ceni in razvedrilo bi bila od »Toplice« in »Park-hotela« do privatnih sob v okolici zelo velika, vendar pa bi izbirna zado-stovala vsakemu okusu in žepu. Lepote Bleda pa bi uživali vsi. Tako ne bi bila dva Bleda, mar-več samo eden: pester, živahen, dostopen vsem.

BLED NAJ OBRZI SVETOVNI SLOVESI

Taka je ena od glavnih misli blejskih turističnih krogov. Zato skušajo zagotoviti že v letošnji sezoni predvsem razvedrilo, ki bo zadovoljilo tudi izbirčne tuje go-ste. Blejčani se že dogovarjajo v izkušenim organizatorjem, posre-dovalcem (conference-ier-jem) v Za-grebu. Le-ta je že delno začel se-stavljati predlog programa raznih prireditvev, zabav in plesov, ki naj bi bile že v tej sezoni na Bledu.

Naj navedemo samo naslove ne-katerih prireditvev: »Večer tisoče-rih ugank«, »Večer eleganc«, »Kabaret brezimenih«, »Medna-rodni plesni turnir«, »Ples sezone 1958«, »Gala obel«, »Bal narodov«, »Srečanje zaljubljencev«, »Miss Bled«, »Mister Bled« itd. Itd. Mi-mo tega predvidevajo vrsto mo-dernih revij, koncertov in drugega razvedrila. V glavni sezoni naj bi bilo vsak dan nekaj posebnega. Ti predlogi še niso dokončani. O njih bodo še razpravljali na Bledu.

To naj bi bilo za »svetovni« Bled ob jezeru. Hkrati pa niso po-zabili na program za drugi, sce-nejši Bled. Tudi za te goste naj bi bilo čim več plesov, folklorne, dobrih filmov in različnih zabav. Tudi o tradicionalni, »kmečki oh-ceti« še govorijo. Lani, kot pra-vijo, je bil ob tej prireditvi raz-giban ves Bled.

DRAGO IN POCENI

Hkrati razpravljajo že tudi o letošnjih cenah in oskrbi. Naj-dražje, nič spremenjeno, bo se-veda še vedno v »Toplicah«, in sicer dnevna oskrba do 2300 di-narjev dnevno. Toda že v »Kri-mus« popustijo dokaj navzdol in vsaj obljublajo, da bodo v sezoni nudili dnevno oskrbo za 850 di-narjev, izven sezone pa še dokaj ceneje. To pa še ni tako poceni. Organizatorji tamkajšnjega turiz-ma pripravljajo cenejšo prehrano in oskrbo sploh za goste. »Jelo-vica« pripravlja posebno restavracijo (mlečno ali ljudsko, imena ji še niso dali), v kateri, kot pra-

vijo, bodo že letos nudili tri obilne obroke dnevno, kar ne bo smelo biti dražje kot 500 dinarjev. Ra-zen gostilin in drugih lokalov naj bi letos na Bledu poslovala štiri take menze oziroma restavracije. Hkrati nameravajo preurediti zaj-trkovalnico.

Predvidena je tudi dokajšnja reorganizacija trgovskih lokalov. Napovedujejo odhod »Borova« iz »Park-hotela«, kamor ne sodi, in tudi trgovine s tekstilom. V centru naj bi bile namreč trgovine v galanterijo in drugimi potrebšči-nami, ki jih zlasti tuji gosti želijo. Trgovine, ki nimajo velikega pro-meta, ki ne zanimajo tujih go-stov in ne prispevajo k ugledu blejskega turizma, naj bi šle iz strogega centra in odstopile me-esto tistim, ki bi ustvarjale večji promet in hkrati izpopolnile tu-ristično podobo kraja. Tudi delika-tesne trgovine pripravljajo več novosti, ki bodo na ta način, hote ali nehote, podpirale »sendvič tu-rizem«, v konkurenci drugim res-tavracijam.

START BREZ NAPOVEDI

Pod hotelom »Jelovica« tudi v teh zimskih dneh podirajo staro zidovje. Tu je šef recepcije s krampom in drugi uslužbenec. Nj-hov kolektiv je najel kredit in upa, da bo že letos pod streho moderen lokal, za katerega pred-vidujejo kakih 50 milijonov di-narjev izdatkov. V kavarni, v baru in v drugih prostorih bo več kot 600 sedežev.

Ob tem primeru, ob širokem zanimanju za razvedrilo v »svetovnem« stilu je moč nehote opa-ziti, da je kljub različnim stališ-čem in težnjah o dveh Bleidih vendarle prevladala ena sama — za enotni Bled na evropski višini. Življenje samo, oziroma razvoj turizma, bo verjetno pokazal, da se bo morala domača folklor za vsa »kmečka oheetja« na čelu umakniti moderniziranemu Bledu v bolj domači, tihi Bohinj, kjer bo ob »krovjih balih« lahko res nudila več razvedrila gostom in ustvarila pestrejše življenje ter ohranila lepe, starodavne običaje teh krajev.

PREVEČ IN PREMALO OSEBJA

Problem personala v sezonskih obratih, v sezonskih turističnih krajih, je še vedno nerešen. Kole-ktivni na Bledu so to rešili razli-čno. V »Jelovici«, kjer v sezoni potrebujejo 110 ljudi, jih je danes 14. Natakariji, kuharji, sobarice in razni šefi so se spremenili v insta-laterje, parketarje, zidarje in te-

KAMEN spotike

PLAČAJ, A OPRAVI SAMI

V soboto, 18. t. m. popoldne je neka tovarišica, ki je potovala proti Jesenicam, oddala v garde-robno na kranjski postaji večji kos prtljage. Uslužbenec ji je to prtljago zaračunal, hkrati pa ji je dejal, da jo mora sama odnesti v prtljažni voz, ko bo vlak prišel, dasiravno je na vseh, vsaj večjih postajah urejeno tako, da oddano prtljago spravijo v prtljažni voz železniški uslužbenec. Tovarišica je prtljago res sama nesla k vla-ku, kar pa zanjo ni bilo tako lah-ko, ker je bila noseča.

Bil sem slučajni opazovalec tega dogodka, ki pa name ni napravil ugodnega vtisa o tej službi na kranjski postaji. Če za nekaj pla-čaja, imate tudi pravico zahtevati, da delo opravi tisti, ki je zanj plačan. M. Z.

V rubriki »Kamen spotike« bomo odšle objavljali vse kritične pri-pombe naših bralcev na račun ta-kih in podobnih stvari, ki so na pogled drobne, dejansko pa marsi-kdaj hudo jezijo ljudi. Vsi dopisi pa morajo vsebovati le resnične podatke, za katere odgovarja pi-sec sam. Dopisov, ki bodo brez podpisa ali točnega naslova pisca članka, v nobenem primeru ne bomo objavili. Lahko pa pisec na-vede željo, da objavimo pod dopi-som le začetne črke njegovega imena in priimka. Vsak dopis, ki ga bomo objavili v tej rubriki, bo-mo honorirali z din 150.

UREDNIŠTVO

žake. Dela je na pretek s popravili in urejevanjem poslopij. Večina kolektivov ima nestalno članstvo. Mnogi ljudje jeseni odidejo. Splošno pa se začne nova, vsa-koletna medsebojna borba podje-tij za ljudi, snubljenje in prepla-čevanje osebja. A delavsko upra-vljanje? Razen stalnega personala, kooptirajo v te organe druge, se-zonske delavce. Toda le-ti se ne zanimajo za perspektivo podjetja. Tudi plačevanje nadurnega dela bi kazalo urediti elastičneje v takih sezonskih podjetjih, kajti sedanji predpisi togo branijo 8-urni delavnik.

To in še mnogo drugega je te dni moč slišati in videti na Bledu. Upajo, da bodo kaj kmalu uspeeli zainteresirati goste iz številnih dežel, da bodo v čedalje večjem številu obiskovali Bled. To ne bi bil le popravljeni izpit iz neuspelih preteklih sezon, marveč že kar doktorat, ki pa ga Bledu in Blej-čanom menda vsi želimo. K. Makuc.

Mozaik iz gornjesavske doline

Novo leto. Ves svet je vesel lepega vremena, samo v Kranjski gori potihem in na glas kolnejo i sonce i zvezde. Adijo zimski tu-rizem, če ne bo snežnih oblakov in snega iz njih! Edini, ki se sme-jejo, so uslužbeni v Razorju. Njim ni mar ne sneg ne sonce; oni ima-jo pogodbo z zavodom za social-no zavarovanje. Samo zato si lahko privoščijo zabavo, da sredi de-cembra, ko vsi vsak dan nestrpno pričakujejo sneg, za celih štirinajst dni zapro svoj lokal. Gospodarski račun? Ne, le komodnost gostin-cev, ki jih obdelujejo časopisi od Glasu Gorenjske pa vse tja do Pavlih, a jim tega ni mar. Pa bi bilo le lepo in vsaj deloma soci-alistično, če bi Razor namesto no-vega poda v lokal izobesil nov cenik. Vendar — to so samo po-božne želje tistih, ki morajo v Ra-zorju plačevati po nadpovprečnih cenah. Kazno je, da delavskega sveta v tem gostinskem podjetju prav nič ne motijo ogorčeni članki v našem časopisu. In končno — kdo bi se razburjal zaradi črnla, ki ga je razlil novinar? Nekaj pač mora napisati, če pride v Kranjsko goro!

11. januar 1958. Sneg je zasul Kranjsko goro. Vsi kolnejo. Na-robo svet? Ne. Le nova žičnica bi morala že 29. novembra teči, pa še zdaj ni stekla in tudi takoj še ne bo. Tu pa pol metra snega in vse sobe oddane! Vsi zabavljajo vseprek. Samo v Razorju so obrnili mirno kri. Zaradi njih — sneg ali sonce, pavšal jim je zagotovljen. Zakaj pa imamo socialno za-varovanje?

15. januar 1958. Dijaki v šoli, uslužbeni v podržavljenih vilah in privatni praznijo prostore. Na stotine tečajnikov se je vsulo v Kranjsko goro. Zalostno so se jim raztegnili obrabi od novic, da no-va žičnica še ne obratuje, stara pa ne sme več obratovati. Vrv je slaba in življenje na njej ni več

Menda res vsakdo gleda na Do-lince kot na ljudi, ki bi radi iz-želi v imenu turizma poslednji fičnik človeku. Pa je grodo tako misliti, kajti naši ljudje imajo smisel tudi za kulturo. Se Jesenice ne spravijo kaj prida več kot sto ljudi na literarni večer; toliko pa jih je bilo 9. januarja tudi v

nje« z erotičnimi pesmicami, ki jih sicer za noben denar ne bi brali občinstvu. Ali pa »Najlepša roža« Kristine Brankove. Svobodaši trdijo, da so samo za obleke zmetali 14 jurčkov in da bi presneto »skoz padli«, če ne bi šli gostovat še na Dovje, od koder so prinesli vsaj nekaj do-bička. Igro je pripravila DPD Svoboda »Slavko Černe« Kranjska gora in je bila namenjena pred-vestem otrokom za novoletno jelko. Dve predstavi pa sta bili namen-jeni tudi odraslim; ena v Kranjski gori, druga na Dovjem. Finan-čni efekt: v Kranjski gori 4000 din, na Dovjem 9000 din. Igrali so kranjskogorski otroci. Pa naj po-tem še kdo reče, da Borovci ni-majo smisla za prizadevanje svo-jih otrok?

O reformi šole danes pišemo, govorimo, sklicujemo sestanke in konference, skratka: skušamo ljudi prepričati, da želimo reformirati šolo (in vzgojo doma; sicer bi se prav nič ne razlikovali od tistega, ki je v močvirju začel graditi nebotičnik.) Svet Svobod in prosvetnih društev občine Jesenice je v soglasju s šolami sklenil organi-zirati po Dolini »šole za starše«.

Deset kvalitetnih pedagoških. pre-davanj za 200 din. Je kaj čudnega, če prosvetni delavci obupujejo, ko se je od 330 mamic prijavilo za predavanja samo 40? Ali je potem kaj čudnega, če je ob semestru izdelalo na osemletki v Kranjski gori le 58% dijakov?

Pa bo kljub vsemu Dolina pod Spikovo skupino kaj kmalu kazala nov obraz. Zeleznica se je končno le odločila: v Martuljku čez Savo nov most! Z vsakega vlaka gledamo zdaj že sestavljeno kon-strukcijo ob progi. Lepa je, mo-derna, za aeronavtičnimi oblikami. Bojimo se, da so te oblike za brzino, ki jo razvijajo vlakci v Do-lini, kar malo hipermoderne. Ampak vsaj nekaj bo, v čemer bo tudi naš »eisenbahn« podoben znanemu svetu. Ko bi le poleg vsih milijonov za most — železnica žrtvovala vsaj še enega tisočaka in v Rutah zamenjala napisno tablo. Ljudje bi radi vstopali in izstopali v MARTULJKU in ne več v MARTULKU. Dr. Rupel je to pravdo že davno dognal, vendar kaže, da med železničarji nima poslušalcev. France Bitenc

Kranjska gora v snegu — Foto: »Mojca«

pocenega ficka vredno. Ampak — kljub vsej žalosti torej le za maj-hen groš veseljal Brez skrbi, tova-riši, za razočaranje bo poškrbel — Razor!

Kranjski gori. DPD Svoboda je si-ker doživela čisto rahlo blamažo, ker je na lepokih velikopotezno napovedovala šest »občinskih« li-teratov, na odru pa so se pojavili le trije. In ti so potem »mašili luk-

MIMI
MALENESE
KONICE
VIGENCY
ROMAN

102

»Ali zaradi tistega zvečer?«

Vzdignil se je in se oprl na komolec. »Ti?« je rekel. Prsi so se mu dvigale kakor kovaški meh. »Kaj misliš? Ali je tebi vseeno?«

»Ne vem, kaj misliš,« je odvrnila.

»Ali ti je vseeno, ker bo prišla Španova v hišo in bo stari Špan hodil po vigency? Vseeno, ker bosta z Alešom poskusila vse, da bi mi nagajala in me uničila?«

Ana je bila začudena, ni mislila, da ga sovraštvo tako slepi. »Zakaj naj bi ti nagajala? Premisli vendar, kaj govoriš! Meni se zdi, da bi lahko mirno živeli skupaj.«

»Lahko, ko bi ne bilo Špana. Špan bo že skrbel, da nikoli ne bo razumevanja med nami.«

Morala se je nasmehniti. »Misliš, da Špan privošči svoji hčeri tak peklo?«

»Ne vem, kaj ji privošči, vem pa, da bi mene utopil v žlici vode, ko bi mogel. In jaz, jaz, žena...« Hropel je, Ana je videla, kako se mu prsi dvigajo in upadajo, »jaz, ki sem se toliko mučil, od tistega dne, ko sem prvič prestopil ta prag, jaz tega ne bom prenesel! Če me ne bosta pustila v miru, ne vem, kaj se lahko zgodi...«

»Spametuj se vendar,« je resno in žalostno rekla Ana. »Saj si človek in onadva tudi!«

Dominik ni mogel zadržati zase, kar ga je peklo v prsih kot žerjavica in je moral izbruhniti iz sebe.

»Bolje, tisočkrat bolje bi bilo, ko bi bil Aleš ostal v šolah!« je rekel. »Mislim, upal sem, da bo tako. Tako zlahko in dobro bi bili vse uredili. Jaz bi ga bil izplačal in bi bil gospodar v hiši, zares gospodar. Zdaj pa...«

Ano je preblisnil spomin na neko poletno popoldne, na voz na dvorišču in skrinje na vozu. Takrat tudi nje ni bilo čisto prav, ker je brat sklenil ostati doma. Dokler ni poznala Dominika, si je vedno želela, da bi Aleš postal kovač, da bi prevzel hišo in se oženil, da bi po njem tekla Gašperinova kri naprej. Potem pa... kakšna sebičnost jo je prevzela! Saj ni bila preračunljiva, samo podzavestno je čutila, da bi bilo bolje, ko bi se brat ne vračal domov potem, ko se je ona odločila za Dominika. Pozneje se je kesala svoje sebičnosti in poletij, ko ji je Aleš v smrtni stiski pripeljal zdravnika, mu je bila iskreno hvaležna. Imela ga je spet tako rada, kakor že od otroških let ne več. Kakor že večkrat, je v teh trenutkih morala znova spoznati, da ni bil Aleš tisti, ki je prinesel razdor v hišo, ampak Dominik. Zaradi njega je bila ponižana pred ljudmi, zaradi njega trpita Miklavž in Aleš, vsi samo zaradi njega. Kar mrzilo jo je, ko je poslušala njegov razvneti, strastni šepet:

»Komaj sem pognal vigencyem kolesa, že mi jih trga iz rok! Takle mlečnozobec mi vleče iz rok tisto, kar bi moralo biti po vsej pravici moje! Moje, sem rekel, moje! Kdo bi bil spravil kovačnice v tek, če bi ne bilo mene? Nihče! Potem bi bila tudi Aleš in železniški fajmošter premislila, še malo bi ju ne mikala podrtija! Kdo je rešil Gašperinovo hišo? Jaz! Gospod Filip, ji je namenil drugačno usodo. Zdaj bo seveda ves vesel, da se fant ženi pri Španu in si bo mel roke, o, kar vidim ga, kako si bo mel roke...«

Ana je napol sedla v postelji, zdelo se ji je, da Dominik govori v bližini. — Če pa je to res, kar govori, če je res? — se je vprašala in se zgrozila pred prepadom, ki je zijal v Dominikovi notranjosti. Njegove besede niso razodevale nič drugega kot to, da si je želel prilastiti celo premoženje, že davno želel. Morebiti bi se ji ne bil nikoli približal, ko bi bil vedel, kako se bo vse obrnilo! To, kar ji je zdaj pripovedoval, jo je navdalo z grozo. Bilo je čisto drugačno celo od tistega, kar je govoril zvečer v hiši.

»Moj Bog, govoriš, kakor bi se ti mešalo!« je vzklíknila.

TUDI KRANJČANKE SE UVELJAVLJAJO

»LA TOUR, ČUVAJ SE!«

Sonja Hlešč iz Kranja povabljen v Pariz

V Parizu so nedavno končali montažo francosko-jugoslovanskega koprodukcionskega filma »La Tour, čuvaj se«. Jugoslovanski koprodukcionski partner je UFUS, ki je tokrat prvič v tako širokem obsegu posodil tudi jugoslo-

Prizor iz francosko-jugoslovanskega filma »La Tour, čuvaj se!« — Sonja Hlešč v vlogi Marije Terezije

vanske gledališke in filmske umetnike, in sicer Sonjo Hlešč, članico Jugoslovanskega dramskega pozorišta v Beogradu. Kranjska gledališka publika se Sonje nedvomno dobro spominja iz prvih let po osvoboditvi, ko je na amaterskih deskah Prešernovega gledališča v Kranju uspešno oblikovala vrsto kreaej. Med drugimi jugoslovanskimi umetniki nastopajo še Irena Kiš, Milivoje Popović, Vladimir Medard in drugi.

Režiser filma Georg Lampin, ki zavražema v francoski kinematografiji vidvanske gledališke in filmske umetnike, posnet v cinemasopskem sistemu in in sicer Sonjo Hlešč, članico Jugoslovanskega dramskega pozorišta v Beogradu. Kranjska gledališka publika se Sonje nedvomno dobro spominja iz prvih let po osvoboditvi, ko je na amaterskih deskah Prešernovega gledališča v Kranju uspešno oblikovala vrsto kreaej. Med drugimi jugoslovanskimi umetniki nastopajo še Irena Kiš, Milivoje Popović, Vladimir Medard in drugi. Režiser filma Georg Lampin, ki zavražema v francoski kinematografiji vid-

Kakšen bo SPUTNIK št. 3?

Skorsaj — rok ni pobliže odrejen — bodo sovjetski znanstveniki spustili v vesoljstvo še tretji satelit. Tretji satelit bo z različno prejšnjih dveh znatno težji, vendar bo njegovo žvljenje znatno krajše, ker bo letel po vesolju, oddaljenem od zemlje le 500 do 800 km.

— Ne, šef vas jutri ne bo mogel sprejeti, ker ga bodo morali vsak čas odpeljati v bolnišnico!

Ta nizkoletni satelit se bo torej vrtil okrog zemlje le kratek čas, in bo kmalu začel v gostejše sloje atmosfere, kjer bo zaradi trenja zgorel. Važno je to, kot trde sovjetski znanstveniki, da bo lahko tretji satelit nesel s seboj precej koristnega tovora, se pravi precej različnih instrumentov, potrebnih za raziskovanje gornjih slojev zemeljske atmosfere.

Kasnejši sateliti bodo izstreljeni v vesoljstvo predvsem zaradi tega, da bodo z njihovo pomočjo dobili točnejše podatke o kozmičnem zraku in sončni radiaciji. Ti sateliti bodo leteli zelo visoko in se bodo vrteli okrog zemeljske osi razmeroma zelo dolgo.

Zanimivosti

SOVJETSKA ZVEZA GRADI SONČNO CENTRALO

Sovjetski znanstveniki, ki so prav v zadnjem času s svojimi epohalnimi izumi presenetili ves svet, pripravljajo spet novo presenečenje. V sovjetski republici Jermenski namreč gradijo prvo sončno centralo na svetu, ki bo dajala električno energijo z izkoriščanjem sončnih žarkov. Zmogljivost te centrale bo znašala 2.500.000 kWh.

Nova sončna centrala bo zgrajena na osnovi 1300 velikih ogledal, ki se bodo vrtela po krožni poti in zbirala sončne žarke ter jih usmerjala v velik kotel z vodo. Para, pridobljena na ta način, bo potem pogajala turbino.

KDO JE NAŠEL SLADKOR V SLADKORNI PESI?

Sladkor v sladkorni pesi je našel nemški kemik Markgraf leta 1747. Trajalo pa je še celih 50 let, preden so sezidali prvo sladkorno tovarno. Njen ustanovitelj je bil Nemeč Achard v Zgornji Šleziji leta 1801. Sladkorna pesa ima 14 do 20 odstotkov sladkorja. V začetku so pridobivali iz sladkorne pese komaj po tri, leta 1840 pa še vedno komaj po pet odstotkov sladkorja. S postopno mehanizacijo se je odstotek pridobljenega sladkorja stalno večal.

SVETOVNE METEOROLOŠKE KARTE

Mednarodna zveza za telekomunikacije pri Združenih narodih je dosegla, da bo Svetovna meteorološka organizacija izdala posebne vremensolovske karte, iz katerih bo razvidno gibanje neviht po vsej zemeljski krogli. Priprave so trajale tri leta. Zbrani podatki bodo izšli v seriji 17 kart, ki bodo prikazovale število viharnih dni v vsakem mesecu, tromesečju in letu.

AVTOMOBILIZEM V ŠVICI

je izredno razvit. Vsek osmi Švicar je motoriziran. V teku zadnjega leta je število avtomobilov in motorjev naraslo za nadaljnjih 10 odstotkov in znaša trenutno nad 668.000. Odlično uspeva tudi uvoz te vrste prevoznih sredstev. Samó v lanskem oktobru n. pr. je Švica uvozila 4499 avtomobilov v skupni vrednosti 28 milijonov švic. frankov. Največ iz Zahodne Nemčije. Leto prej je uvozila 34 avtomobilov manj, stali pa so nad 32 milijonov frankov.

POLŽJA INVAZIJA

Japonsko otočje so začeli ogrožati — polži. Gre za posebno vrsto tako imenovane afriškega polža, ki se izredno hitro množi. Ob tem pa je tako požrešen, da požre in uniči vse, kar je zelenega. Primerjajo ga s kobilicami in proti njemu ni doslej znano nobeno učinkovito sredstvo.

TELEFONSKI KABEL V GLOBINAH ATLANTSKEGA OCEANA

Uspeh mednarodnega sodelovanja

Prva neposredna zveza med Severno Ameriko in Evropo s pomočjo telefonske žice je bila vzpostavljena 25. septembra 1956, ko je šel prvič glas skozi žice, ki so v precejšnjih globinah Atlantskega oceana. Telefonski kabel, pravzaprav telefonski sistem, katerega polaganje je trajalo več kot dve leti, ni le prvi telefonski kabel pod gladino Atlantika, temveč sploh prva telefonska zveza kateregakoli oceana. Sicer so bili možni telefonski razgovori preko Atlantika že od leta 1927, vendar glas ni šel skozi žice, temveč je bila prenašalec radio-telefonija, katere delovanje pa je bilo čisto odvisno od atmosferskih prilik.

Da je prišlo do te telefonske zveze, si lahko tolmačimo le s tem, ker je pri tem delu tesno sodelovala vrsta ljudi več narodov. Za postavitev tega velikega načrta imajo zasluge predvsem tri dežele (ZDA, Velika Britanija in Kanada) in prav tako tudi posamez-

nik različnih poklicev z obeh strani Atlantskega oceana, ki so predstavljali razne organizacije in ustanove. Vsi omenjeni so že 1952. leta začeli s pripravi, da bi ta kabel s čimvečjim uspehom položili v morske globine. Inženirji in strokovnjaki za telefonijo so takoj za tem, ko se je pokazalo, da je nova vrsta podvodnega kabla, ki je bil postavljen med Florido in Kubo oddelčen, začeli z izdelavo dokončnih načrtov za postavitev tega velikega objekta. Več kot dvajset let pa so strokovnjaki za komunalna dela neprestano proučevali tehniko, aparate in material, ki bi odgovarjal potrebam nove podvodne telefonske zveze preko Atlantskega oceana.

Podvodni sistem telefonskega kabla je dolg 3800 km — od Clarenvillea v New Foundlandu do Obana v Škotski v Obanu je kabel zvezan s centralo iz Londona. Tako so zdaj direktne zveze, ki preko Londona vežejo New York s

Parizom, Brnom, Brusljem, Amsterdamom, Kopenhagom in Frankfurtom. Na ameriškem kontinentu pa je podvodna linija kabla zvezana s sistemom za Portland v zvezni državi Main in kanadskimi mestom Montreal, kjer se linija nadalje veže z že obstoječo ameriško in kanadsko telefonsko mrežo.

Britanska ladja za polaganje kablov »Monarch«, največja ladja te vrste, je položila kabel po vsej dolžini v sedmih mesecih. Polaganje kabla v morske globine pa je bilo možno le v poletnih mesecih, ko so vremenske prilike na Severnem Atlantiku najboljše. Ker ta kabel, ki so ga uporabili za novo telefonsko zvezo, prenaša signale samo v eno smer, je bilo potrebno postaviti dva kabla, da je omogočen normalen telefonski razgovor. Zato je ladja »Monarch« prvi kabel od Clarenvillea do Obana položila od junija do septembra 1955. leta, drugega pa v času med julijem in avgustom 1956. leta. Kabla ležita v globinah Atlantskega oceana drug od drugega v razdalji 64 km.

Ladja »Monarch« se je večkrat borila z velikimi valovi oceana, ki so jih povzročile nenadne nevihte

Otvoritev nove telefonske zveze je bila 25. septembra 1956. leta, ko je šel prvi glas po telefonski žici. Takoj nato je bilo usposobljenih 38 kanalov za telefonske razgovore za javno uporabljanje. Medtem ko je bilo že decembra meseca 1956. leta dnevno 870 razgovorov, pa je nova telefonska zveza začela služiti svojemu namenu v pravem smi-

slu besede v preteklem letu. Zgodovinarji si bodo prav gotovo uspeh, ki je bil s tem dosežen — vzpostavitev telefonske zveze preko Atlantika — tolmačili na različne načine, verjetno pa si bodo v enem edini in to je, da je bilo možno ta objekt ostvariti le s tesnim sodelovanjem številnih ljudi različnih narodov.